

ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΙΟΤΗΣ

Μηνιαίο φιλολογικό περιοδικό νέων

ΧΡΟΝΟΣ 1ος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ :

ΤΙΜΗ Δραχ. 300

ΒΑΣΟΣ Π. ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ της 'Ακαδημίας 'Αθηνών	Προσανατολισμοί III (ἄρθρο)
ΣΤΡΑΤΗ ΜΥΡΙΒΗΛΗ	Νύχτα (ποίημα)
ΣΟΦΙΑΣ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ — ΠΑΠΑΔΑΚΗ	'Η Τρισεύγενη (μελέτη)
ΓΕΩΡΓ. ΕΜ. ΧΩΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ	'Η Παναγία και τὰ λουλούδια (πεζογράφημα)
ΓΕΩΡΓ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ — ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ	Τὸ θάρρος στις δυσκολίες (χρονικό)
ΚΩΝΣΤΑΝΤ. ΚΑΖΑΝΤΖΗ	Διονύσιος Σολωμός (βιογραφία)
Ε. ΓΡΑΙΚΟΥ	Μέθη (ποίημα)
ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΒΡΕΤΤΑΚΟΥ	Πρωϊνὸ Τραγοῦδι — Ρέκβιεμ (ποιήματα)
ΓΙΑΝΝΗ ΑΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΥ	Τὰ πρῶτα της ραψίματα (διήγημα)
ΦΙΛΕΡΗΜΟΥ	'Η Αίωvία ἐπάνοδος (στοχασμό)
ΔΩΡΟΥ ΔΕΜΙΡΗ	Μυστρᾶς (αισθητικὴ μελέτη)
ΓΕΩΡΓ. ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗ	"Ενα δῶρο (πεζογράφημα)
ΓΡΗΓΟΡΗ ΒΕΡΔΗ	Σούρουπο (ποίημα)
ΓΙΟΥΛΗ ΠΕΡΑ	"Ενα ρόδο (ποίημα)

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΙΓΙΔΟΣ (Μυθιστόρημα — συνέχεια).

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΤΑΚΗ ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΣΑ ΣΕ 30 ΜΕΡΕΣ

Κουβεντούδες. — Γιά τὸν Κωστή Παλαμά — Κριτικὴ Συνεργασίας

ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΙΟΤΗΣ

Μηνιαίο φιλολογικό περιοδικό νέων

Έγκριμένο απ' το Υπουργείο τής Παιδείας

Χρόνος 1ος Περίοδος 2η—Γραφεία δδδς Χάνσεν αριθ' 20 (Πατήσια) — Τηλ. 84-000

ΤΥΠΟΙΣ: Ε. ΤΣΙΝΙΚΑ Σκουλενίου 1 (Πλατεία 'Αγ. Θεοδώρων)

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΒΑΣΟΣ Π. ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΓΙΑ ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ Δραχ. 2.500

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΣΥΝΙΣΤΑ

ΣΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΤΟΥ ΤΟ ΝΕΟ
ΒΙΒΛΙΟ ΕΛΕΝΗΣ ΜΑΚΡΗ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Εικόνογραφημένο

1943

Πωλείται σ' όλα

τι Κεντρικά Βιβλιοπωλεία

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ: ΑΔΕΕ. Θ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ
ΝΙΚ. ΓΡ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΛΩΜΟΥ 25α

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Συνιστά το έγκυκλοπαιδικό αυτό περιοδικό που έξη χρόνια τώρα είναι ένα πραγματικό στίγμα στον τόπο μας.

ΑΡΩΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΥΛΟΥ Χ. ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ 14

ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΛΥΝΤΙΚΑ

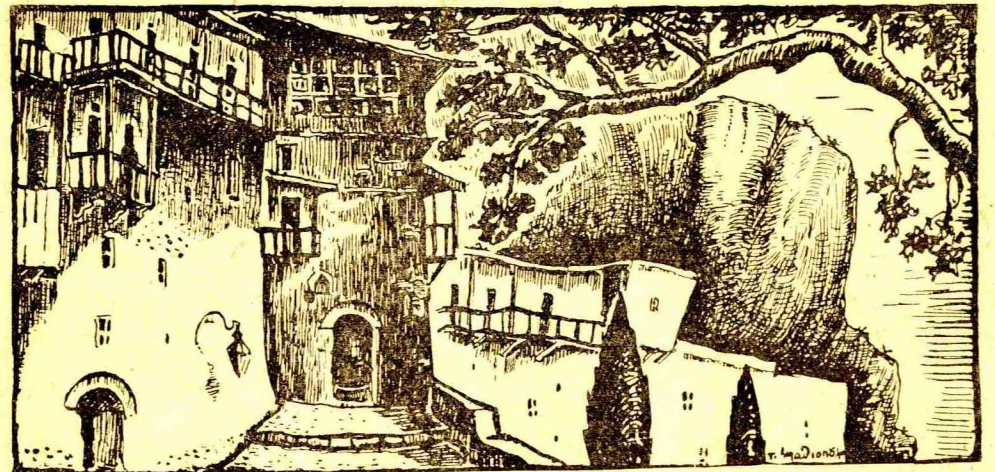
ΑΡΩΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ

Σαπούνια — Πούδρες κ. λ. π.

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

ΠΑΡΑΚΑΛΕΙ:

Τους συνδρομητές του όσοι δέν πληρώσανε ακόμα ή οι συνδρομές τους έληξαν να τις πληρώσουν το ταχύτερο, έπειδή τά έξοδά του από μήνα σε μήνα αύξάνονται, είτε στα Γραφεία του δδδς Χάνσεν 20 (Πατήσια) είτε στο 'Αρωματοπωλείο κ. Π. Μαθιοπούλου δδδς Βουλής 14 κοντά στη Πλατεία του Συντάγματος όπου γίνονται δεκτά και συνεργασίες.

Τάκη Μαθιοπούλου

Μονή Προδρόμου Δημητσάνα

ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ

Τής 'Ακαδημίας 'Αθηνών

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ

III

‘Η δημιουργία τούτη, που σφυρηλάτησαν αιώνες και που δείχνει πόσο βαθιά κι’ οργανική είναι ή συνοχή κι’ ή αλληλεπίδραση ανάμεσα έθνους και άνθρωπότητα, είναι καινούργια στην ιστορία. ‘Οχι πως το έθνος δέν υπήρχε και πριν σαν μια ιστορική πραγματικότητα. Τούλειπε όμως αυτό το κύριο κι’ ανώτερο σημερινό του γνώρισμα: ‘Η ξásτερη και ζωντανή συνείδηση. ‘Ο αρχαίος κόσμος πλησίασε πάρα πολύ, με τους ‘Ελληνες, τη μορφή αυτή, τη διαισθάνθηκε, την άγγιξε, και την πραγματοποίησε ως ένα βαθμό Βγαίνει δλότελα από τά όρια τής μελέτης μου το μεγάλο και πολυσυζητημένο πρόβλημα τής πολιτικής ένότητας των αρχαίων ‘Ελλήνων. Μά είτε είχαν νοιώσει την ανάγκη της; και δέν μπόρεσαν να την πραγματοποιήσουν, είτε, όπως είναι πιο πιθανό, ή ένότητα αυτή δέν τους ήταν απαραίτητη, αυτό το γεγονός, ότι έλειψε, φανερώνει πιο δυνατή και πιο θαυμαστή την έθνική ένότητα, την ήθικη και πνευματική, που δειξαν σ’ όλες τις μεγάλες όρες τής ιστορίας τους και προ πάντων στους μηδικούς πολέμους, όταν με πράξεις άθánατες, υπεράσπισαν σαν ένας άνθρωπος, τά κοινά και μέγала ιδανικά. ‘Αν δέν υποτάχτηκε τότε ή ‘Ελλάδα στο πανίσχυρο περσικό κράτος

όπως τόσες και τόσες άλλες χώρες; αν λαός αριθμητικά μικρός και πολιτικά κομματιασμένος μπόρεσε να σωθεί, το χρωστέιστο γεγονός πως είχε σε μεγάλο βαθμό φρασμένη και ζωντανή την έθνική του συνείδηση. ‘Ο κόσμος τής Σαλαμίνας αντιλαλεί από τη μουσική κραυγή «ίτε παίδες ‘Ελλήνων» την τρισένδοξη μέρα. ‘Ελλός, ‘Ελληνες ‘Ελληνικό, — ήταν τότες όροι στην κοινή χρήση και φανερώνουν την ξásτερη έννοια και τη συνείδηση έθνικού συνόλου. Πώς έφτασαν, αυτοί και μόνοι, από τον παλιό κόσμο να πραγματοποιήσουν μια τέτοια ανώτερη μορφή ένότητας; ‘Ηξαιραν να χρησιμοποιήσουν το δημιουργημένο κεφάλαιο από την προηγούμενη εξέλιξη τής ανθρωπότητας. ‘Επεξεργάστηκαν τά στοιχεία των πιο παλιών πολιτισμών, τά πρόκοψαν, τά τελειοποίησαν και τους έδωσαν τη δική τους σφραγίδα. ‘Όσο πρόχωρούσαν στο έργο, όσο πιο βαθιά καταχτούσαν και πλούτιζαν αυτά τά στοιχεία τόσο δυνάμωνε το έθνικό τους αίσθημα, που δέν είναι άλλο από πίστη κι’ άγάπη σε κοινές πνευματικές και ήθικες αξίες. ‘Ετσι όταν πολεμούσαν να σώσουν την έθνική τους ύπαρξη, πλήρωναν σύγχρονα το χρέος τους στην ανθρωπότητα, γιατί πολεμούσαν να σώσουν αξίες, που αποτελούν τά

θεμέλια κάθε ανθρώπινου πολιτισμού. Έτσι στάθηκαν το πιο λαμπρό παράδειγμα για το τι μπορεί πολλές φορές, να προσφέρει ένα έθνος στο κοινό έργο της ανθρωπότητας. Όσοσο δε μπορούμε να πούμε ότι ο αρχαίος Έλληνικός κόσμος πραγματοποίησε τον τύπο-έθνος, με την πλατύτερη μορφή που μας παρουσιάζεται σήμερα, πέρα κι' απάνω από τις φυλετικές ενότητες, τις θρησκευτικές ομοδοξίες, και τις γλωσσικές ενότητες. Οι ελληνικές πόλεις αν χωρίζονταν από πολιτικές διαφορές και βλέψεις, ήταν ενωμένες βαθιά με την κοινή φυλετική καταγωγή, την κοινή γλώσσα και την κοινή θρησκεία. Και οι Έλληνες κάθε άλλο θα μπορούσαν να φανταστούν παρά ένα εθνικό σύνολο με αλλόφυλα στοιχεία, ή αλλόγλωσσα και ετερόδοξα. Η αντίληψή τους για όλη την άλλη σύγχρονή τους ανθρωπότητα, το περιφρονητικό σύνθημα «πᾶς μὴ Ἕλληνας βάρβαρος», όσο κι' αν είναι αντικειμενικά δικαιωμένο από την υπεροχή του ελληνικού πολιτισμού, ξεσκαπάζει αυτή την αδύνατη πλευρά, όπως στην έσωτερική τους συγκρότηση, άξαφνα το καθεστώς των δούλων. Στην συνείδησή τους ο κόσμος αρχίζει απ' αυτούς και τελειώνει μ' αυτούς. Απόλυτα ίκανοποιημένοι από τις ύψηλές αξίες που δημιουργήσαν δε μπορούν ν' αναγνωρίσουν, στις παράλληλες και κατώτερες σε βαθμό αξίες των άλλων λαών τους πρόδρομους των δικών τους και να τις σεβαστούν. Η κωμωδία τους είναι γεμάτη κοροϊδίες για την γλώσσα και όλη την εμφάνιση των «βαρβάρων», που στο τέλος δε φαίνονται και τόσο βάρβαροι αφού μπορούσαν —οί Πέρσες άξαφνα— να συγκροτούν και να διοικούν το μεγαλύτερο κράτος του τότε κόσμου, να φτιάχνουν γέφυρες στον Έλλησποντο και δώρυγες στον Αθω. Οι στωικοί άγγιξαν αυτή τη φτέρνα του Αχιλλέα. Κι' άρνήθηκαν έντονα κάθε διάκριση μεταξύ Ελλήνων και βαρβάρων κι' ελεύθερων ή δούλων προσημαζοντας έτσι το δρόμο στο μεγάλο κίνημα του χριστιανισμού. Θρησκευτική διδασκαλία πιο καθαρά πνευματική από τις προηγούμενες—«πνεύμα ο Θεός, και τους προσκυνούντας αυτόν εν πνεύματι και αλήθειά δεί προσκυνείν»—θεμελιωμένη στη συνήδεια, την αλήθεια

και την αγάπη, φυσικό ήταν να φέρει στην πραγματοποίηση συνόλων με δεσμούς πιο έσωτερικούς και πλατύτερους. Το μεγάλο κίνημα του Χριστιανισμού, που μέλλει ν' αναμορφώσει τόσους λαούς, βγαλμένο από την Ιουδαϊκή παράδοση, που την αποκορυφώνει— μᾶς το λέει ο ίδιος ο θεμελιωτής του : «Οὐκ ἤλθον καταλύσαι τὸν νόμον, ἀλλὰ πληρῶσαι»— είναι από τα πιο λαμπρά παραδείγματα στην ιστορία για την άνυπολόγητη σημασία που μπορεί να πάρει μέσα στο πανανθρώπινο γίνεσθαι, ή εισφορά ενός λαού. Ηρωϊκή άπόκριση στις αγωνιώδεις επικλήσεις της μεσσιανικής προσδοκίας, λουλουδι γνήσιο της πνευματικής κληρονομίας του Ισραήλ, ο ασύγκριτος μυσταγωγός, κατατρεγμένος από τους προσκολλημένους στο νεκρό γράμμα επίσημους θεματοφύλακες, την έκαμε, πλουτισμένη με τους θησαυρούς της μεγάλης ψυχής του, κοινό άπόκτημα της ανθρωπότητας. Με το φανέρωμα του Χριστιανισμού οἱ ν' αλλάζει ο ρυθμός ο ίδιος της ιστορίας. Πριν απ' αυτόν οτι ονομάζουμε ιστορική εξέλιξη του ανθρώπου ήταν μια διαδοχική άνθησις των εθνών. Ένα, ένα, με τη σειρά τους— Αιγύπτιοι, Χαλδαίοι, Ασσύριοι, Πέρσες, Έλληνες, Ρωμαίοι—φτάνουν διαδοχικά στην άκμή, γίνονται κανόνες της ανθρωπότητας, προκόβουν το έργο της κι' ύστερα ξεπέφτουν σιγά σιγά, για να δώσει το ένα τη θέση του στο άλλο. Η πρόοδο της ανθρωπότητας, στους προχριστιανικούς χρόνους παρουσιάζει αυτό το θεαμα της λαμπαδοδρομίας των λαών. Η λαμπάδα του πολιτισμού περνάει από χέρι σε χέρι. Από τους μεταχριστιανικούς χρόνους κάτω από το σταθερό και ζωστό φως της μεγάλης ιδέας της ανθρωπίνης αλληλεγγύης, που δεν περιορίζεται στα άτομα, μα ξεχύνεται και στα έθνη, αρχίζει να πλάθεται, σιγά σιγά, ο καινούργιος ρυθμός. Σύμφωνα μ' αυτόν οτι ονομάζουμε πρόοδο της ανθρωπότητας δεν πραγματοποιείται πια μόνο από ένα έθνος κάθε φορά, που ανεβαίνει στην τάξη κανόνα, μ' αρχίζει, λίγο-λίγο να παρουσιάζεται σαν αποτέλεσμα της σύγχρονης εισφοράς πολλών εθνών μαζί—όλων των χριστιανικών εθνών της γης.

ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

Η ΤΡΙΣΕΥΓΕΝΗ

Της Κας ΣΟΦΙΑΣ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ - ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Ανάμεσα στα ποιητικά πλάσματα που, ζωντανεμένα από μια έξαιρετική τέχνη, τὰ νοιώθεις να φτερουγοῦν, ὄλο σφρίγος και ὑπαρξη, μέσα στο έργο του Κωστή Παλαμά, ξεχωρίζω έναν ὡραίο γυναικείο τύπο, την Τρισεύγενη.

Ἡ Τρισεύγενη εἶνε βαθειά ανθρωπίνη, στον πόνο, στην αγάπη και σε κάθε ἄλλη ἐκδήλωσή της. Ὅμως εἶναι και κάτι παραπάνω ἀπὸ γυναικά, κάτι παραπάνω

της, ἴσια, ξεκάθαρη, παίρνει αὐθόρμητα τα υονοπάτια της σοφίας που σ' ἄλλους δίνει ἡ γνώση. Ἡ θέλησή της ἔχει μιὰ δύναμη μυστική, ἀνεξήγητη. Κερδίζει σὰν ἀπὸ μαγική ἐπίδραση κείνο που θέλει. Ὅλα τῆς ὑποτάσσονται κι' ὄλα τὰ κυβερνά.

Μὰ ὄλα τούτα τὰ θεῖα χαρίσματα εἶνε βαλμένα μέσα της με τὴ φυσικότητα της γνήσιας οὐσίας, με τὴν ἀπλότητα της ἀλήθειας. Ἡ Τρισεύγενη τοῦ Παλαμά

εἶναι γιὰ τὸν ἕ-
αυτὸ της πολὺ
ἀπλὴ πολὺ νοη-
τὴ Ἡ ἴδια δὲν
ἔχει πλέρια συ-
νειδηση τῆς ἀνω-
τερότητάς της.
Κάνει ἔτσι, γιὰτὶ
δὲν μπορεῖ νὰ
κάμει ἀλλοιῶς
καὶ ξαφνιαζεται
ποὺ δὲν τὴ νοιώ-
θουν. Ἄν εἶχε
πλέρια συνειδη-
ση τῆς διαφορᾶς
της ἀπ' τοὺς ἄλ-
λους, ἂν ἦταν νὰ
ποῦμε συνειδη-
τοποιημένα ἀνώ-
τερη θάπρεπε νὰ
ξέριτηνάντιδρα-
ση ποὺ κάθε της
κίνημα θὰ γενοῦ
σε στοὺς ἄλλους
καὶ, διαλέγοντας
τὸ ξεχωριστόμο-
νοπάτι, δὲν θὰ
ξαφνιαζόταν γιὰ
τὴ μοναξιά της.

ΝΥΧΤΑ

Ἐπηξαν οἱ κόκκινες φλέβες
τῆς γέρικης πέτρας, ποὺ ἀποκοιμῆθη
βουλιαγμένη στὴ θολὴ μνήμη τῆς αἰωνί-
(όιτητας.

Πάνω στὰ ὄρθια ἀγκάθια
ἄφισε, περνώντας μέσ' ἀπὸ τὸν κάμπο,
τὸ χρυσὸ μαλλί του, ἕνα ἀγαθὸ φεγγάρι.
Ἄν εἶχε πλέρια ἀποξεχάστηκαν
μέσα στὶς πηγές τους
ὄλα τὰ νερά.
Τυφλὲς οἱ ὄρες τῆς νύχτας,
ἢ μιὰ κρατώντας τὰ δάχτυλα τῆς ἄλλης,
προχωροῦν ἀράδα, με τρυφερὰ πέλματα.
Μιὰ ἀνθοδέσμη ξεχασμένα ἄστρα.
Χωρὶς ψίθυρο μεγαλώνει ἡ χλόη τῆς
(σιωπῆς.

— Ποῦ θὰ κοιμήσουμε ἀπόψε τὴν αγάπη
(μας ;

Στράτος Μυριβύλης

ζεταὶ και μισεῖται, γεννᾶ ζήλειες, λα-
τρεῖς, πάθη, μὰ μένει ἀπόμακρη πάντα
καὶ ξένη κι' ἀπὸ τοὺς πιὸ δικούς της.
Ἀκἀτανόητη.

Ἔτσι ἦταν πάντα, δὲ δέχεται κανένας
ἀτιμώρητα μὴ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του, μῆτε
γιὰ τοὺς ἄλλους τὴ μοῖρα τῆς ἐξαιρετι-
κότητας στὴ ζωὴ !

Ἀπ' τὴν Ἐλένη τῆς Τροίας, σύμβολο
τῆς ὑπέργειας ὁμορφιάς, τὶχουμε τοῦτο
τὸ μάθημα.

Ἡ Τρισεύγενη δὲν εἶναι Ἐλένη βέβια
κι' ἀπὸ τὴν ἴδια της τὴ θέση κανονίζεται
κι' ἡ καταστροφή ποὺ δίνει και παίρνει.
Εἶναι μιὰ ἀπλὴ κοπέλλα σὲ μιὰ μικρὴ
πολιτεία ποὺ τὴν ἀναστατώνει ὀλόκληρη
μὰ ἡ τραγικὴ της ἐπίδραση ξεσπᾶ περισ-
σότερο ἐνάντια στον ἴδιο τὸν ἑαυτὸ της.

Ἐγινε ὁμως ἕνα σύμβολο ὀλοκληρω-
μένο. Δὲν εἶναι σωματικὸ μόνο ἢ
ὁμορφιά της. Περισσότερη ἑσωτερι-
κὴ, ψυχικὴ και πνευματικὴ. Ἡ σκῆψη

Ξέροντας τὴ δύναμή της, δὲ θὰ τὰ θεω-
ροῦσε ὄλα χαμένα, σὰν ἔφυγε ὁ ἄντρας
της και, φυσικά, δὲ θαὐτοκτονοῦσε θὰ
γνώριζε πὼς θὰ ξανακέρδιζε κείνο ποὺ
ἔχασε, ὅπως εἶχε πεί, σ' ἕνα πείσμα της,
χωρὶς κατὰ βάθος νὰ τὸ πιστεῦει.

Ἡ Τρισεύγενη ὁμως εἶναι ἀπλὴ και
τὴ δύναμή της ἀούνεως μέσα της, δὲν
τὴν κυβερνᾶ ὡς τὸ τέλος. Γι' αὐτὸ ἴσια
ἴσια εἶναι βαθειά τραγικὴ.

Ἔτσι τὴ φέρνω στὴ μνήμη μου σήμερα
τὴν Τρισεύγενη. Βγαλμένη ἀπὸ τὴν πιὸ
βαθειά ποίηση τοῦ καιροῦ μας, πλασμένη
ἀπὸ τὸν ἐμπνευσμένο λάτρη τῆς ἰδέας
και τῆς Ὅμορφιάς ὕψωνεται ὑποβλητικὸ
σύμβολο, ἐξαιρετικῆς μοῖρας, ποὺ μόνο
τῶνερο στὸ πρόσωπο τῆς Ποθοῦλας κι'
ἢ Μοῦσα στὸ πρόσωπο τοῦ Νίκαρουμπο-
ροῦνε νὰ παρακολουθήσουν τὸ ὑπερῆλιο
πέταγμά της. Οἱ ἄλλοι κοντόφθαλμοι
δραγάτες, τὴ βλέπουν ἀκατανόητο σκάν'
δαλο και καταστροφή.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΕΙΟΥ

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ (*)

Του κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΜΜ. ΧΩΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ο μήνας αυτός, ο Μάης, είναι πανθομολογουμένως ο ποιητικότερος μήνας· γι' αυτό είναι κι' ο μήνας των λουλουδιών! της χαράς! Γιορτάζει ή ξεοχή, γιορτάζει ο κάμπος, ή άνθισμένη φύσις και μαζί τους γιορτάζει ο άνθρωπος μ' όλη τη φαιδρότητα και τη χαρά που χαρίζει πάντα ή άνοιξη.

Γιορτή τέτοια, και να μην πάρη τó μέρος της και την άρμόζουσα θέσι της ή θεότης;

Παράξενο κι' άφύσικο και προτάκουστο μά και πρωτοφανές θάτανε.

Τέτοιες γιορτές, αν όχι έντελώς όμοιες, γινόντουσαν στην άρχαία Ελλάδα και στην άρχαία Ρώμη. Έκτός από τ' Άνθεστήρια ποῦταν γιορτή Διονυσιακή, ήταν και τ' Άνθεσφόρια, που τὰ κορίτσια μάζευαν λουλούδια γι' ανάμνησι της ήμέρας που ή Περσεφόνη άνηράπηκε άπ' τόν Πλούτωνα.

Οί σημερινές γιορτές του λουλουδιού—τόν Μάη—δέν είναι βέβαια, όπως νόμισαν μερικοί, έθιμο ξενικό ποῦρθε στη χώρα μας άπ' άλλα μέρη· ή πρωτομαγιά, είναι γιορτή που γίνετα γι.ά να πανηγυρισθῆ ή έρχομός του Μάη και των λουλουδιών· όπως δέ παρατηρεῖ κανείς τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως, ή τωρινή γιορτή δέν έχει καθόλου θρησκευτικό χαρακτήρα όπως οί άρχαίες κείνες γιορτές που προανάφερα κι' είναι ίσως άπ' τες μόνες αν όχι ή μόνη άπ' τες τέτοιες—αν τέτοιες υπάρχουν—Έλληνικές γιορτές. Άλήθεια, φαίνεται να γιορτάζεται άπό τόν λαό μας σαν μιá γιορτή; άποκλειστικά άφιερωμένη στα λουλούδια, στα νειάτα, στη φύσι, στην ξεοχή, στη χαρά.

*Έτσι την έχουν τραγουδήσει σχεδόν όλοι οί ποιηταί μας. Παρ' όλ' αυτά όμως, αν πάρη κανείς σωστά ύπ' όψει άφ' ένος την πλατεία σημασία και συμβολή των άρωμάτων και των λουλουδιών άπάνω στη λατρεία και τη ζωή, άφ' έτέρου πόσο ή άνθισμένη φύσις μäs

(*) Διάλεξη που άπαγγέληκε επ' ευκαιρία του mois de Marié την 11 Μαΐου 1943 στην αίθουσα των τελετών του Λεοντείου Λυκείου (Παιτησίων) παρουσία των Fréres Directeur, Fréres Michel τακτικού όμιλητού, λοιπών Fréres, του κ. Γυμνασιάρχου μετά των κ. κ. καθηγητών του Λυκείου καθώς και όλων των μαθητών.

άποπνευστώνει και ύψώνει την άραχνια σμένη σκέψι μας κι' άκόμα τó ειδυλλιακό έπεισόδιο της Ναζαρέτ που ξελύτρωμά μας ή Παρθένα μυροβόλο κείνο δέχεται μαζί με τὰ μυρίπνοα άνθη του παραδείσου, θά νοιώσουμε πως στο βάθος δέν έχουμε άπομακρυνθῆ πολύ και στο ζήτημα αυτό άπ' τούς προγόνους μας. Έξ άλλου μäs τó βεβαιώνει και μäs λέει—αν έμβραθύνωμε—πολλά περισσότερα πράγματα ή πραγματικά όμορφα άπό άπόψεως συμβολισμού και ουσίας παλαιά συνήθεια του σχολείου μας να συνδυάζει άριστοτεχνικώτατα ή μάλλον να ταυτίζει εύλαβικά μαζί, μες την θερμή ψυχική συμμετοχή των παιδιών του, τόν μήνα των λουλουδιών με τόν Mois de Marié!

Ίδου λοιπόν «ό μήνας των λουλουδιών» και «ό μήνας της Παναγίας». Η Γιανναγία και τὰ λουλούδια! Τὰ λουλούδια κι' ή Παναγία! Τὰ λουλούδια και τὰ παιδιά—

Η σκέψι μας και ή καρδιά μας! Ο ένθουσιασμός μας και ή πιοή μας, ή ψυχή μας! στα λουλούδια στην Παναγία! Τό άνθος, ένώνει τόν άνθρωπο σε κοινή λατρεία προς την όμορφιά του. Παρόμοια ή Παναγία δέν έπαψε οὔτε παύει να ένώνει και να μεταρσιώνει όλους τούς πιστούς σε κοινή εύλάβεια και προσκύνησι και γοητεία και τιμή και λατρεία! λατρεία γενική, παγκόσμια—για να μην πώ καθολική! και μäs μεπερδέψει ή λέξις—λατρεία, χωρίς τούς άπαραίτητους άπιστούς κι' αίρετικούς.

Δέν γιόρισε κανείς άνθρωπο—οὔτε θά γνωρίσετε και σεις που να μην εκδηλώση κάποτε την αγάπη του προς τó λουλούδι.

Κι' οί πιό πεζοί κι' οί αυτολεγόμενοι πρακτικοί—ώσαν οί άλλοι, έμεις, να μην είμαστε καθόλου τέτοιοι—κι' αυτοί ποῦχουν σκληραγωγηθῆ στην βιοπάλη όπως λέν, θά σταματήσουν κάποτε μπροστά σ' ένα τριαντάφυλλο!... κι' οί πιό ψυχροί και άπαθείς και άναίσθητοι, θά σταθούν βουβόι μπροστά σ' ένα λουλούδι και θά διαστελθουν τὰ πτερύγια της μύτης τους για να εισπνεύσουν τó κρυφό άρωμά του.

Νά κάτι, όχι παρόμοιο, όχι ανάλογο, μά τó ίδιο άκριβώς που συμβαίνει με την Παναγία, όπως με τὰ λουλούδια. Κι' οί πιό άθεοί κι' άπιστοί—αν πράγματι βρίσκονται πραγματικοί τέτοιοι—κι' οί πιό

(Η Συνέχεια εις την 32 σελίδα)

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕ ΝΕΟΥΣ

ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΣΤΙΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Της Κας ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ—ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Φίλοι μου,

Μιά νέα μου άναγνώστρια μου γράφει:

«Δέν έχω άκόμα κλείσει τὰ δεκάξη μου χρόνια. Κι' ώστόσο ή άπογοήτευση κι' ή πίκρα φωλιάζουνε μέσα μου. Έφέτος τελειώνω τó γυμνάσιο Σ' όλη τη μαθητική μου ζωή, ήμουνα πρώτη μαθήτρια. Πάντα τó ένδεικτικό μου είχε άριστα. Μά τι τ' όφελος; Λαχταρώ να μορφωθώ πραγματικά, να σπουδάσω περισσότερο ν' άγγίξω με τὰ φτερά της ψυχής μου τόν κόσμο της όμορφιάς και της αλήθειας. Μά είμαι ένα φτωχό κορίτσι άναγκασμένο να παλέψω για να ζήσω, να έργασθώ και να έξασφαλίσω όχι μονάχα τó δικό μου τó ψωμί μά και πολλών άλλων μέσα στο σπίτι μου. Άχ! Κάθε μου δύναμη είναι σα να μ' αφήνει τώρα που αφήνω τó αγαπημένο μου σχολείο, τὰ βιβλία μου, τες συμμαθήτριές μου, τὰ μαθήματα...»

Πόσα παιδιά, πόσοι νέοι δέν βρίσκονται άλήθεια στην ίδια θέση με τη φίλη μου! Πλήθος τὰ χρυσά τους όνειρα ξεφυλλίζονται, μαραινόνται σαν τὰ λουλούδια που δέν προλαβαίνουν ν' άνθίσουν. Η νεανική καρδιά, φουσκωμένη άπό πρωτόγνωρους καημούς και πόθους για ψηλά πετάγματα και για χαρές, άνοίγει τη βρύση της μελαγχολίας να πιεί, νομίζοντας πως έτσι θά ξεδιψάσει. Κι' όσο πίνει τόσο ή δίψα της μεγαλώνει και τόσο ξεμακραίνει και της φεύγει ή χαρά.

Μά ή χαρά βρίσκεται πάντα μέσα μας, φτάνει να μην παραιτηθούμε άναζητώντας την. Η φίλη μου, δέν γνωρίζει άκόμα πόση δύναμη κρύβει μέσα της ο έαυτός της. Αυτή τη μεγάλη άπόφαση που έχει πάσει για να δουλέψει και να ζήσει δέν ξέρει να την εκτιμήσει όσο πρέπει. Γιατι ή εργασία είναι ένα μεγάλο μεγάλο όπλο για να νικήσει κανείς και πολλές άλλες δυσκολίες στη ζωή του, που ή φύση τους είναι διαφορετική. Η εργασία είναι πηγή άτέλειωτη δύναμης. Μιάς δύναμης που δέν μετριέται με την πλη-

ρωμή που πέρνομε γι' αυτήν. Μιάς δύναμης που μäs φέρνει χαρά γιατί πολλαπλασιάζει μέσα μας τη δημιουργική μας ικανότητα μäs κάνει να έχουμε πληρότητα και πάνω άπ' όλα γιατί μäs δίνει θάρρος.

Μά ή σπουδή; Θ' άντιτάξει κανείς; Η φτωχή κοπέλλα, θά μπορέσει τάχα να σπουδάσει δουλεύοντας; Μπορεί ναί. Μπορεί και όχι. Πολλοί άνθρωποι κατάφεραν ώστόσο να σπουδάσουν έργαζόμενοι. Μά και πάλι, αν ο σκοπός της άνώτερης σπουδής δέν είναι ή ειδίκευση σ' ένα έπάγγελμα παρά ή καλύτερη μόρφωση του ανθρώπου, τότε τó πρᾶγμα αλλάζει. Μπορεί κανείς να μελετήσει συστηματικά, να παρακολουθήσει διαλέξεις, ν' άκροαστεί άκόμη μαθήματα, να σπουδάσει χωρίς ν' άποχτήσει τó τυπικό δίπλωμα που καθιερώνει τυπικά τη μόρφωσή του.

Γνώρισα άπόφοιτους του πανεπιστημίου που είναι άδεια κεφάλια και μετριόφρονες άπόφοιτους γυμνασίου που κατέχουν άληθινά τη σοφία του κόσμου, τούλάχιστο ένα της μέρος, γιατί ή σοφία της έπιστήμης είναι σήμερα άπέραντη.

Όστόσο ή πιό μεγάλη σοφία είναι σήμερα για τόν άνθρωπο να μπορέσει να νική τις δυσκολίες, να πηδᾶ τὰ έμπόδια, να βάζει τó γεφύρι της θέλησής του εκεί που ή ανάγκη τó άπαιτεί για να συμπληρώσει κενά και να γεμίσει διαστάσεις, να βρίσκει λύσεις, διέξοδο και πρό πάντων να μπορέσει να έλπίζει. Να έλπίζει όχι στα τυφλά, άπό μιá παθολογική αίσιοδοξία, μά να έλπίζει γιατί ή ζωή έπιτρέπει πάντα λύσεις στα προβλήματα που θέτει και γιατί με λίγο θάρρος και λίγη προσπάθεια πολλά πράγματα μπορούμε και κατορθώνουμε.

Άς μη διστάζουμε λοιπόν μπροστά στη ζωή τὰ νειάτα. Και πρό πάντων άς μη χάνουμε τó θάρρος τους. Μ' αυτό θά νικήσουμε κάθε δυσκολία και θά βρούμε τó σωστό, τόν καλό, τó θετικό δρόμο.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ—
—ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Τοῦ κ. Κ. ΚΑΖΑΝΤΖΗ

Η νεοελληνική ποίηση ἔχει νὰ ἐπιδείξει πολλοὺς καὶ εὐσυνειδήτους ἐργάτες. Τούτους μεγάλους ὅμως ἱεροφάντες της στὰ δάχτυλα τῶν μετράει. Στις ἐμπροσθοφυλάκας αὐτῶν τῶν μεγάλων στέκεται ὁ Σολωμός.

Γεννημένος καὶ μεγαλωμένος στὴν ἐποχὴ τῆς πρώτης καὶ μεγάλης Ἐθνικῆς μας ἐξόρμησης, ἐμπνεύσθηκε ἀπ' αὐτὴν καὶ μᾶς ἔδωσε τὸ κολοσσιαῖο ποιητικὸ μνημεῖο τοῦ Ἐθνικοῦ μας Ὑμνου. Ἀσύλητοι ἡρωϊσμοὶ καὶ αὐτοθυσίες ξεπηδοῦν ἀπ' τὴν ἀθάνατον δοξαριὴν του. Τῆ λύρα του δονοῦν τὰ ὑψηλότερα καὶ εὐγενέστερα συναισθήματα, καὶ στὰ περισσότερα ποιήματά του κυριαρχεῖ τὸ Ἐθνικὸ στοιχεῖο. Ὑπῆρξε φύσις ρομαντικὴ καὶ ρεμβώδης. Στὰ ἔργα του ἀπέδωσε μ' ἐπιτυχία τὸν ἑσωτερικὸν του κόσμον, ἐπηρεασμένον ἀπ' τὴν Ἰταλικὴ φινέτσα, Ἑλληνικὸ ὅμως σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις του. Ὁ Σολωμὸς ἀνήκει στοὺς Λυρικοὺς. Τὰ ποιήματά του «Λάμπρος» καὶ «Ἐλευθεροὶ πολιορκημένοι» τοῦ δίνουν ἐξέχουσα θέση, καὶ δικαίως μπορούμε νὰ τὸν ὀνομάσουμε πατέρα τοῦ Λυρισμοῦ στὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Σολωμὸς γεννήθηκε στὴν Ζάκυνθον τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1798. Ἦτανε νόθος παιδὶ τοῦ κόμητα Νικολάου Σολωμοῦ καὶ τῆς ὠραιωτάτης ὑπηρετριάς του Ἀγγελικῆς Νίκλη. Σὲ πανηγυρικὸ τεῦχος ποῦ ἐξέδωκε γιὰ τὸ Σολωμὸ ὁ Λ Ζώνης στὰ 1902 διασώθηκε τὸ βαπτιστικὸν τοῦ ποῦχει ὡς ἑξῆς: «1798—Ἰουνίου 8. Ἐβαπτίσθη παιδίον ἀρσενικὸν φυσικὸν τοῦ κυρίου Κόντε Νικολάου Σολωμοῦ καὶ ὀνομάσθη παρὰ τοῦ ἀναδόχου αὐτοῦ Α. Καπνίσση ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. Ἦτο καὶ μηνῶν δύο» Ἡ Ἀγγελικὴ ἔζησε στὸ σπίτι τοῦ Νικολάου Σολωμοῦ ἀπ' τὰ 1796 ὡς τὰ 1807 καὶ ἔφερε στὸν κόσμον ἕκτος ἀπ' τὸν ποιητὴν

καὶ ἄλλο ἓνα παιδὶ τὸν Δημήτριον ποῦ γεννήθηκε στὰ 1802.

Ὁ μικρὸς Διονύσιος ἔζησε 9 χρόνια ὡς νόθος παιδὶ τῆς Ἀγγελικῆς.

Ὅταν μεγάλωσε λιγάκι καὶ ἄρχισε νὰ καταλαβαίνει ἐνόησε πὼς καὶ τὸ μυστηριώδες καὶ ἐξευτελιστικὸν σινάμα περιέβαλε τὴ γέννησίν του. Γι' αὐτὸ πέρασε πολὺ πικραμένος τὰ πρώτα χρόνια του. Ἀργότερα δὴ ὁ πατέρας του τὸν ἀποκατέστησε. Τὴν προηγουμένη τοῦ θανάτου του παντρεύτηκε τὴν Ἀγγελικὴ Νίκλη καὶ ἔτσι νομιμοποίησε τὰ δύο παιδιὰ τοῦ Διονύσιου καὶ Δημήτριου δι' ἐπιγενουμένου γάμου. Ὅσο διάστημα διατηροῦσε σχέσεις ὁ γέρον Σολωμὸς μὲ τὴν Ἀγγελικὴ ζοῦσε ἡ νόμιμη γυναῖκα του Μαριέττα Κάρνη ἀρχοντοπούλα τῆς Ζακύνθου ποῦ πέθανε στὰ 1802. Ἀπ' αὐτὴν ὁ Σολωμὸς εἶχε ἀποκτήσει καὶ ἄλλα παιδιὰ ἀπ' τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητῆ ζοῦσαν ὁ Ροβέρτος ἡλικίας 31 ἐτῶν καὶ ἡ Ἐλένη ἡλικίας 30 ἐτῶν.

Τὰ πρώτα μαθήματα ὁ Σολωμὸς ἐπῆρε ἀπ' τὸν Ἀντώνιον Μαρτελάο, καὶ ἀπ' τὸν πρόσφυγα Ἰταλὸ Ἀββᾶ Santo Rossi ποῦ τοῦ δίδαξε τὰ Ἰταλικά. Σὲ ἡλικίαν 9 χρόνων πῆγε στὴν Ἰταλίαν καὶ κάθησεν ἐκεῖ μιὰ δλόκληρη δεκαετία Ὁ Rossi τὸν ἔκλεισε στὴ Βενετία στὸ λύκειον τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης, ὅπου ὅμως λίγο ἔμεινε ὁ Σολωμὸς. Οἱ αὐστηρὲς ἀρχὲς τοῦ σχολείου ἐκείνου δὲν ταίριαζαν στὸν φιλελεύθερον χαρακτῆρα τοῦ ποιητῆ. Σὲ λίγο τὸν ἀπέβαλαν καὶ ἔτσι ὁ Rossi τὸν πῆρε στὴν Κρεμόνα ὅπου ἀκολούθησε μαθήματα στὸ σχολεῖον τῆς πόλεως. Στὰ 1815 γράφτηκε στὸ Παναπιστήμιον τῆς Παβίας καὶ φοίτησε στὰ Νομικά. Ἀ γο ὅμως τὸν συγκινοῦσαν οἱ νόμοι. Τὸ πάθος του ἦταν ἡ ποίηση.

Στὴν Ἰταλίαν ὁ Σολωμὸς βρῆκε ὅτι ἀκριβῶς ζητοῦσε ἡ ποιητικὴ του ἰδιο-

συγκροσία. Οἱ φυσικὲς καλονέες τῆς ταίριαζαν ἀπόλυτα στὸ ρεμβώδη χαρακτῆρα του. Μελετοῦσε ἰταλοὺς κλασσικοὺς καὶ ἔγραφε ποιήματα στὴν Ἰταλική. Ὁ διάσημος Μόντι τὸν θεωροῦσε ἰσόβαθμό του. Οἱ Ἰταλοὶ τὸν εἶχαν ἀγαπήσει, καὶ ὁ Σολωμὸς ὅμως ἀνάγχεσε τὴν Ἰταλίαν σὰ δευτέρην πατρίδα του. Κι' ὅταν στὰ 1818 ἀποφάσισε νὰ γυρῶ στὴ γενέτειρα οἱ φίλοι του τῆς Ἰταλίας συνάδεδυσαν μὲ

τὶς θερμότερες εὐχὲς τὴν ἀναχώρησίν του, καὶ ὁ συμφοιτητὴς του Μοντάνι, ποῦ κατόπιν γίνθηκε ἓνας ἀπ' τοὺς καλλιτέχνους κριτικοὺς τῆς Ἰταλίας τοῦ ἀπηύθυνε συγκινητικώτατη ἀποχαιρετιστήρια ἐπιστολή.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφή του ὁ Σολωμὸς ἀσχολήθηκε καὶ πάλι στὴν ποίηση. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, δηλαδὴ ἀπ' τὰ 1818

κι' ἔπειτα, στιχοῦργησε τὰ περισσότερα ἀπ' τὰ ἀριστουργήματά του. Ἐγραψε τὴν Ἐανθοῦλα (1820), τὸν Ὑμνον εἰς τὴν Ἐλευθερίαν (1823), Ὡδὴ στὸ θάνατον τοῦ Λόρδου Μάτθρον (1824) τὴν Φαρμακομένην (1826) καὶ ἄλλα. Ἐγραψε ἐπίσης πολλὰ σατυρικά. Στὴν ἀρχὴ τὰ ποιήματά του τὰ ἔγραφε στὴν Ἰταλικὴ καὶ τὰ μετέγραφε κατόπιν στὴν Ἑλληνική. Γρήγορα ὅμως συνήθισε καὶ ἔγραφε ἀπ' εἰθείας στὴν Ἑλληνική. Μεταχειρίστηκε πρῶτος τότε τὴ δημοτικὴ γλῶσσα. Σπουδαία ἐπομένως εἶναι ἡ συμβολὴ τοῦ Σολωμοῦ στὴ διαμόρφωση τῆς ἀπλῆς καὶ ἀβίαστης δημοτικῆς ποῦ γρηγοροποιήθηκε στὴ νεοελληνικὴ ποίηση. Ἀπὸ τοῦ 1828 ἔγκατεστάθη στὴν Κέρκυρα. Ἐκεῖ καταπιάστηκε σὲ καλλιτεχνικὰ καὶ φιλοσοφικὰ μελέτες. Ἐκανε μακρινοὺς περιπάτους στὰ βουνὰ καὶ στ' ἀκρογιάλια τῆς Κερ-

κύρας ποῦ τοῦ θύμιζαν τὰ κακά του χρόνια στὴν Ἰταλίαν. Κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνη ἔγραψε τὸν Κρητικὸν τὸ Λάμπρον καὶ τοὺς Ἐλευθεροὺς Πολιορκημένους, μεγάλο ἐπικολυρικὸν ποίημα σὶδ ὁποῖον ἐξυμνοῦσε τὸν ἡρωϊσμὸν τῶν Ἑλλήνων στὴν πολιορκίαν καὶ στὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου.

Στὰ 1857 ἔπειτα ἀπὸ μιὰ τρίτη ἔγκεφαλικὴ προσβολὴ παρέδωσε τὸ πνεῦμα,

Λέγεται πὼς τὰ τελευταῖα του λόγια ἦταν λόγια εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸ δάσκαλον τῶν παιδικῶν τῶν χρόνων τὸν Ἰταλὸ Rossi καὶ πὼς ὕστερα σιγοψιθύρισε τοὺς ἀθάνατους στίχους τοῦ Ὑμνου ὅπως μνημονεύει ὁ Μαρκοῦας: Ἐχεις ὄψη ὄλη (φλογόδη) χεῖλος μέτωπον ὄφθαλμοὺς φῶς τὸ χεῖρ φῶς τὸ πόδι καὶ ὄλα γύρω σου (εἶναι φῶς, Ἡ ἐπίδραση τοῦ Σολωμοῦ στὴ νεοελληνικὴ ποίηση

Μ Ε Θ Η

Δῶθε κεῖθε οἰχμένα ἓνα πλῆθος βιβλία
Ἐνα πλῆθος ἀγάπες καιρὸ τῶρα ἀφημένες
Γιὰ καινούργια ζητεῦσεν τῆς ψυχῆς τὴν ἀνάκνηση ταξείδια, δίχως ξάρτια καὶ ἀντένες

Γιὰ καινούργια ταξείδια. Κι' ὡς διαβάξω (τοὺς στίχους) ἀπ' τῆς ἰδίας φωνῆς μου νὰ μεθῶ τὸ χρῶμα
Νὰ μεθῶ μὲ τὸ χρῶμα, νὰ μεθῶ μὲ τοὺς ἦχους

Ἐ. ΓΡΕΚΟΥ

Ἀθήνα 24)4)43

ὕπῆρξε μεγάλη. Στὰ ἐπίταξησιν δλόκληρη ποιητικὴ σχολὴ προῆλθε ἀπ' αὐτόν. Οἱ πρῶτοι διδάσκαλοι λόγιοι καὶ ποιηταὶ τοῦ 19ου καὶ τοῦ 20ου αἰῶνος ὅπως ὁ Πολυλάς, Μαβίλης, Μαρκοῦας, Τυπάλδος, Θεοτόκης, κλπ. ἀνήκουν σ' αὐτὴν. Τὸ παράδειγμά του νὰ μεταχειριστῆ μὲ ἀπαράμιλλη δεξιότητά τὴν περιφρονημένη τότε γλῶσσα τοῦ λαοῦ στὰ ποιήματά του βρῆκε ἀργότερα πολλοὺς μιμητὰς καὶ χτύπησε τὴ λογιὰ παράδοση παρ' ὅλη τὴν ἀντίδρασίν της. Ἡ Ἐθνικὴ φλόγα ποῦ ἔκαιε στὰ στήθεα τοῦ Σολωμοῦ τὸν ἀνάδειξε σ' Ἐθνικὸν ποιητὴν, γιατί ὁ Ὑμνος πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν εἶναι τὸ πρῶτον δλοκληρωμένο μὰ καὶ πρῶτον ζωντανὸ Ἐθνικὸν καὶ ποιητικὸν κατασκευάσμα ποῦ μᾶς ἔδωσαν μέχρι σήμερον οἱ ποιητὲς μας.

Κ. ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ

Σ

άν πρωταποφάσισε ή μητέρα να ξενοράψει—την κοπτική την έμαθε στα νιάτα της, μαθήτρια του Παρθεναγωγείου—ό Θεός Σωτήρης πήρε γύρο τη γειτονιά. Νά τὸ πει παντοῦ· νά τὸ ξέρουν.— Σὲ τί φτωχική γειτονιά ζούσαμε θέ μου τότε! Οἱ δρόμοι της ἦσαν στενοί τὰ σπίτια της χαμηλά, χωρίς ἀγέρα, χωρίς ἥλιο...

Ο θεός Σωτήρης ἔκαμε τὸν πρῶτο του σταθμὸ στο μακάλλικο τοῦ κύρ-Χρήστου. "Εκεῖνος πόχε τὸ ὕφος ἀφέντη μέσα στὰ βαρέλια καὶ τοὺς τενεκέδες του, φώναξε τῆς γυναίκας του:

— "Ε, Μαριορή, σάν ἔχεις ἴποτα γιά ράψιμο, τῆς κυρὰ Ρήνης νά τὸ πᾶς.

— Μιά ρομπίτσα καθημερινή ἔχω. Θά τῆ φέρω τ' ἀπόγευμα, ἀπάντησε ἡ Μαριορὴ ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ μαγαζιοῦ.

Κι' ὁ θεός Σωτήρης βγήκε νά τὸ ξαναπεῖ στίς γειτονίες. Λιάζονταν μὲ τὰ παιδιὰ τους, κεῖ ἀπὸξω.

— Νάχετε τὸ νοῦ σας, ἡ νύφη μου ράβει ξένα. Πῆτε το καὶ στίς γνωστές σας.

"Ήουχος νᾶσαι κύρ Σωτήρη μου. Ἐγὼ ποῦμαι παραδουλέφτρα σὲ πλουσιόσπιτα θά τνε συστήσω, τὸν βεβαίωσε ἡ κυρὰ-Λένη. Εἶχε τ' ἀγγονάκι της στὴν ἀπλωσά. Ὀλομόναχη μὲ δάφτο ζοῦσε ἡ ἄμοιρη. Κι' ἐκεῖνο χλωμὸ κι' ἀρρωστιάτικο. Μιά σπιθαμῆ. Σὰ σαμιαμιδί.

Καὶ χτύπησε τ' ἀπόγευμα ἡ κυρὰ Λένη τὴν πόρτα μας, κρατῶνταστο ἀπὸ τὸ χέρι. "Ἐνα παλτουδάκι ἤθελε νά τοῦ ράψει· νά μὴ τουρτουρίζει καὶ φέτο τὸ χεῖμῶνα σάν καλ πέρσι. "Ἰσο μὰ μὲ πλατὺ γιακαδάκι, ποῦ νά κουμπώνει μπροστά, σὸ τ' λαιμὸ».

Ἡ μητέρα πήρε τὰ μέτρα τοῦ μικροῦ:

— Μὲ γιά τ' οὐ...

Κι' ἔβανε φαλίδι. Τὸ ὕφασμα ἦτανε ρετᾶλι φτηνὸ, μισοφαγωμένο στίς ἄκρες.

— Μόνο γρήγορα κυρὰ-Ρήνη μου, παρακάλεσε ἡ γριά. Γρήγορα, μὴ μοῦ ἀρπάξει τ' ἄμοιρο κάνα κρουολόγημα.

— Πῶς εἶναι τὸσο χλωμὸ; ρώτησε ἡ μητέρα—λυπημένη

— Μωρὸ κυρὰ Ρήνη μου ὀρφάνεψε. Μὲ τὸ μπ'μπερὸ νά τὸ μεγαλώσω. Τὰ μωρὰ σὰ δὲν ἔχουν τὸ γάλα τῆς μάνας τους, πῶς νά προκόψουν; Ἐπειτα εἶναι κι' ἀβάφτιστο. Σὰ δὲν ἔχει τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἕνα κορμὶ τί νά σοῦ κάμει;

— Καὶ γιὰτί δὲν τὸ βάφτισες κυρὰ Λένη μου;

— Νά βρισκόταν ἕνας ἄνθρωπος νά μοῦ κάμει τὸ ψυχικό. Στὴ γειτονιά μας βλέπει τὰ βασανὰ του κυτάει καθένας.

Κι' ἔφυγε ἡ κυρὰ-Λένη μὲ τ' ἀγγόνι της. Πατῶντας τὸ κατῶφλι εὐχήθηκε μὲ βραχνὴ φωνή.

— Καλορίζικες δουλειές!

Ἦρθε σὲ λίγο κι' ἡ Μαριορὴ τοῦ μακάλλη μὲ τὴ ρόμπα της. Τὴν ἤθελε μὲ τὸ φιγουρίνι. Πιέτες καὶ γαρνιτουρες δῶ καὶ κεῖ.

— Καὶ σταυρωτὴ κυρία Εἰρήνη. Μὲ δὺ κουμπιά...

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΤΗΣ ΡΑΨΙΜΑΤΑ

— Μεθαύριο θά σᾶς τὴν ἔχω ἔτοιμη, ὑπολόγισε ἡ μητέρα. Εἶναι λιγάκι ἀργά μὰ ἔχω κατὶ ἀκόμα νά ράψω.

— "Α! Ὡστε ἀρχισαν οἱ δουλειές;

— Ἡ κυρὰ Λένη, ἡ παραδουλέφτρα μοῦ φερε κατὶ τοῦ ἐγγονιοῦ της.

— "Α! τὴν καυμένη, τὴν κακορίζικη. Ἐνα τόχει καὶ βασανίζεται μὲ δάφτο. Ἄξιολύπητη εἶναι.

Καὶ φεύγοντας, μὲ τὴ σειρὰ της κι' ἡ Μαριορὴ ἔσετόμισε τὴν εὐχή.

— Καλορίζικα κυρία Εἰρήνη μου. Καὶ πολλὰ ραψίματα...

*"Ἐρραψε τὸ παλτουδάκι τ' ἀγγονιοῦ τῆς κυρὰ-Λένης ἡ μητέρα.

*Ἐραψε καὶ τὴ ρόμπα τῆς Μαριορῆς τοῦ μακάλλη. Στὴ δευτέρη βασανίστηκε καὶ μὲ τίς πρόβες. Μὰ ἔτυχαν καὶ τὰ δὺδὸ τόσο πολὺ. Σιδερωθῆκαν καὶ τὰ καμαρώναμε οἱ τρεῖς μας.

— Πιὸ ἄμορφα δὲ θά μπορούσαν νά ραφτοῦν, ἔλεγε καὶ ξανάλεγε ὁ θεός Σωτήρης.

— Πόσο νά ζητήσω γιά τόνα, πόσο γιά τᾶλλο, ρώτησε μιά στιγμὴ ἡ μητέρα. Τί λὲς εἶσ;

— Μὰ τί, δὲν ἔκαμες συμφωνία ἀπὸ τὰ πρὶν; ξαφνιάστηκε ὁ θεός.

— Ἐξέχασα καυμένη Σωτήρη.

— Ἐξέχασες; Ἄκους ἐκεῖ; Ράφτρα νά μὴν κάνει ἀπὸ τὰ πρὶν συμφωνία.

Πο ὦ ξανακούστηκε; Τέλος πάντων. Ἄς εἶναι, γιά πρώτη φορά. Μ' ἀπὸ δῶ καὶ πέρα νά τὸ ξέρεεις: Πρῶτα ἡ συμφωνία κι' ἔπειτα ὄλα τ' ἄλλα.

— Καλὰ-καλὰ Σωτήρη. Τώρα ἄμωσ γι' αὐτὰ τί νά ζητήσω;

— Γιὰ τὸ φορεμα πενήντα δραχμές, δήλωσε ὁ θεός.

— Πολλά εἶναι καυμένη. Οἱ ράφτρας στίς ρομπίτσες σὰ ρά ν τ α παίρνουν.

— Σαράντα; Τρελλά-θηκες. Ἐξέχασες πόσο βασανίστηκες μὲ δάφτην. Τέσσερις φορὲς

μονάχα πήγες γιά πρόβα.

— Σαράντα δραχμές εἶναι καλές, ἀποφάσισε ἡ μητέρα. Καὶ γιά τὸ παλτουδάκι εἰκοσιπέντε. Ἄν ἦτανε ἀλλοτὴ θά ζητοῦσα περισσότερα. Μιά σταλία εἶναι μὰ εἶχε τοῦ κόσμου τὴ δουλειὰ πάνω του.

Καὶ περιμέναμε οἱ τρεῖς μας ἴσαμε τὸ βράδυ, νά ρθοῦν οἱ πελάτισσες νά πάρουν τὰ πρῶτα ραψίματα τῆς μητέρας. Εἶχαμε ἀνάγκη ἀπὸ χρήματα. Ὡστόσο μῆτε ἡ Μαριορὴ, μῆτε ἡ κυρὰ Λένη φάνηκαν.

— Πᾶρε σὺ τὴ ρόμπα νά τὴν πᾶς στοῦ κύρ Χρήστου, πρότεινε ἡ μητέρα τοῦ θείου. Ἐγὼ πηγαῖω τὸ παλτουδάκι στὴν κυρὰ-Λένη.

Τύλιξε τὰ ραψίματα σ' ἐφημερίδες προσεγυτικά, μὴ τσαλακωθοῦν.

Τόνα, μὲ τὴ ρόμπα τὸ πήρε ὁ θεός Σωτήρης. Τ' ἄλλο, μὲ τὸ παλτουδάκι ἡ μητέρα. Καὶ βγήκανε μαζὺ...

Σάν γύρισε ἡ μητέρα εἶχε νυχτάσει πιά.

— "Α! Τὴ δυστυχισμένη τὴν κυρὰ-Λένη. Νά δεις Γιάννη σὲ τί τρώγη ζεῖ. Δὺδὸ μέτρα σκαμένη μέσα στὴ γῆ ἄμ, βέβαια. Γι' αὐτὸ τὸ ἐγγόνι της εἶναι σὲ τέτοια κατάντια. Τὰ παιδάκια στὴν ἡλικία του θέλουνε φῶς—ἀέρα. Ἐκεῖ μέσα στάζουν νερὰ ἀπὸ τοὺς τοίχους.

Κ' ἀκούμησε ἕνα πακετάκι ἡ μητέρα στοῦ τραπέζι.

— Ἐνα παντελονάκι του εἶναι ποῦ θέλει διόρθωμα. Λατρεία ποῦ τοῦχει αὐτὴ ἡ γιαιγιά του. Κι' ἐκεῖνος ὁ καυμὸς της ποῦ τόχει ἀβάφτιστο. Τὸ λέει καὶ τὸ ξαναλέει.

— Πόσω χρονῶ νᾶναι μητέρα;

— Μὰ τὰ πέντε χρόνια θά τᾶχει

Κι' ἐπιθεώρησε ἡ μητέρα τὸ παντελονάκι.

— Δὲν τῆς φανήκανε πολλὰ; ξαναρώτησα γῶ.

— Πολλά; Μὰ ποιά;

— Ποιό; Νά, τὰ λεφτά. Οἱ εἰκοσιπέντε δραχμές γιά τὸ παλτουδάκι.

Ἡ μητέρα χαμήλωσε τὰ μάτια της. Σάν ἔνοχη

— Ἐξέρις Γιάννη, μοῦ λέει ξαφνικά. Δὲν τῆς ἐζήτησα λεφτά. Φτωχὴ γυναῖκούλα εἶναι. Κυλιέται στὴ μίζερια μὲ τὸ ἐγγόνι

της. Πές μου τόρα:

"Ἔστεκε νά τῆς ζητήσω ἐγὼ λεφτά; Σώπαινα καὶ δὲν ἤξερα τί νά πῶ

— Ἄν τῆς ζητοῦσα θά μοῦ τᾶδινε. Δὲ χωρεῖ ἀμφιβολία. Μὰ εἰκοσιπέντε δραχμές εἶναι τὸ μεροκάματο τῆς σ' ἀσπίτια ποῦ ξενοδουλεῖ. Ἄμαρτία δὲ θᾶταν;

Νά δεις τί ἄμορφα ποῦ πήγε τοῦ παιδιοῦ τὸ παλτουδάκι. Τί χαριτωμένο ποῦ εἶναι σάν γελάει. Ὅχι, δὲν εἶναι καὶ τόσο ἄσχημο. Μόνο ἀδύνατο...

Τώρα μὲ τὸ παλτουδάκι θά μπορεῖ νά τρέχει σὸ δρόμο χωρὶς νά κρουώνει.

— Κι' αὐτὸ τὸ παντελονάκι, ἔκοψα ἐγὼ τὸν ἐνθουσιασμό της, νευρισμένος λιγάκι, ἔτσι κι' αὐτὸ τζόμπα θά τ ς τὸ ράψεις;

— Δὲν κάνει ἀλλιῶς Γιάννη μου. Σκέψου πῶς θά τὸ βαφτίσω, κάνει μὴ νονὰ νά παίρνει λεφτά τοῦ βαφτιστικοῦ της; Τὴν καυμένη τὴν κυρὰ-Λένη. Χαρά ποῦ τὴν πήρε σάν τῆς εἶπα νά γίνω νονὰ του. Μὰ τί ἔπαθες ἐσὺ Γιάννη καὶ μοῦ κατεβάζεις μοῦτρα, τὸ θεῖο σου ἔμοιαξε! Ἄντε καὶ στὴν ἐκκλησιὰ θά κρατᾶς τίς λαμπάδες...

Σώπασε ἡ μητέρα ξαφνικά. Σὰ νά θυμόταν κατὶ.

— Ἀλήθεια μὴ φορεσίτσα πρέπει νά τοῦ ράψω. Τὰ βαφτιστικά του.

Ἄνοιξε ἕνα συρτάρι, ἔψαξε βιαστικά.

— "Α! Νᾶτο. Περίφημα. Βελουδένια φορεσίτσα γιά τὸ ἐγγόνι τῆς κυρὰ-Λένης. Ὅτε σ' ὄνειρὸ της δὲν θά ξαναδεῖ παρόμοια. Γιάννη, ξαναγύρισε σὲ μένα. Τίς εἰκοσιπέντε δραχμές συλλογιέσαι ἀκόμα; Δὲ μᾶς φτάνουν οἱ σαράντα ποῦ θά μᾶς φέρεῖ ὁ θεός σου ἀπὸ τὴ Μαριορὴ; Ἐλα τώρα νά μοῦ πεις. Σ' ἀρρσει ἢ δὲν σ' ἀρρσει τὸ βαφτιστικό μου δῶρο;

— Σίμωσα νά δῶ.

— Ὡστε θά μὲ πάρεις στὴν ἐκκλησιὰ νά κρατᾶς τίς λαμπάδες;

— Μὰ βέβαια. Στὸ ὑπόσχομαι. Μόνο τί ὄνομα νά τοῦ δώσουμε. Ἐ; τί λὲς καὶ σὺ;

Κι' ἀραδιάσαμε ὀνόματα μὲ τὴ μητέρα. Τόνα δὲ μᾶς ἀρρξε, τ' ἄλλο δὲν ἦτανε πετυγεμένο ἴσαμε ποῦ φάνηκε ὁ θεός Σωτήρης Μπήκε μουμουρίζοντας.

— Ἐ; λοιπὸν Σωτήρη. Τί ἔκαμες; ἐνδιαφέρθηκε ἡ μητέρα.

— Πάλι καλὰ ποῦ ἔχουμε τίς εἰκοσιπέντε δραχμές τῆς κυρὰ Λένης, ἔσπασε ἐκεῖνος τὸν καυμὸ του. Πενήντα λογάριασε ὁ κύρ Χρήστος τὰ ραφτικά, μὰ τίς κράτησε καὶ τίς πενήντα. Εἶχαμε κάποιον ὑπόλοιπο ἀπὸ παλιὸ λογαριασμό ποῦ δὲν τὸν ἔεχρῶσαμε. Δὲν τὸν θυᾶσαι; Πενήντα δραχμές σωστές.

Ἡ κύρ Χρήστος τόβυσε ἀπὸ τὸ τεφτέρι του. Γιάννη φέρε καὶ τὸ δικό μας νά σβύσουμε τὸ χρεωστικό ὑπόλοιπο!...

1938 ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΜΑΣ
ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει τῆς ἐρήμου
Κάτω ἀπὸ τὴ γαλάζια τέντα μου σκη-
Ἄνοιγοντας στὴ λάμψη τὰ φτερά τοῦ
Μέσα στὴν αἰωνιότητα νά φύγω ἀλήτης...

ΠΡΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
Στῶν ἄστρων τίς ἀχτίδες ἄγγελοι παια-
Καὶ στὸ βαθύ τους κῦμα χάνονται οἱ
Τὸ ρεῦμα ἀσημωμένο σπάζει

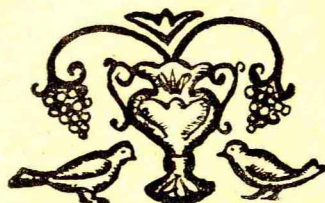
Η ΑΙΩΝΙΑ ΕΠΑΝΟΔΟΣ

Δέν υπάρχει αμφιβολία πώς ο πολιτισμός εφευρέθηκε τον άνθρωπο και άνοιξε δριζόντες πλατείς μπροστά στα μάτια του. Είκοσι χιλιετηρίδες πολής και δραστηριότητας τον ύψωσαν σήμερα σε τέτοιο σημείο, που ν' αμφιβάλλει κανένας αν θα ξεπεραστεί. Πνευματικές και σωματικές δυνάμεις θυσιάστηκαν στο βωμό του, φιλοσοφικά ρεύματα και ιδέες ήρθαν και πέρασαν, με σειρά προτεραιότητας για να του δώσουν ζωή και για να τις αποπέμψει κατόπιν αυτός, αφού αποστράγγισε στο ζυμωτήριό του κάθε ζωική τους σταγόνα. Ωστόσο μια Ίδεια, ένας άξονας δεν σαλεύτηκε από τη θέση του. Αόρατος δέχεται γύρω του τον αιώνιο σερόβιλο της άνοηωσης, μα όσο αόρατος και να είναι τον αισθανόμαστε γερά στηριγμένο στο ασάλευτο τείχος του κόσμου. Γύρω του στριφογυρίζουν οι άκτινες της προόδου. Οι άκρες τους είναι σφηνωμένες βαθειά στο σώμα του. Όταν το άπαρηγοϊν έκσφραδονίζονται στο άπειρο και χάνονται από τα ανθρώπινα ματια.

Αυτός ο άξονας για τον απλό κόσμο δεν είναι παρά η Πίστη. Μα για τις μεγαλοφυίες είναι κάτι παραπάνω. Είναι το δεδομένο, που πάνω του πρέπει να στηριχθεί η εργασία και η Πρόοδος. Είναι ακόμα η λύση του δικού τους αίνιγματος. Οι μεγαλοφυίες πιστεύοντας στο Θεό ανέλαβαν τη γήϊνη προέκτασή του: Να παρηγορήσουν τον άνθρωπο στο παροδικό του πέρασμα από τη γη με τα μέσα που διαθέτει εκείνη.

Μια πλατειά άνασκόπηση στην ιστορία του πολιτισμού μας επιτρέπει να τους φανταστούμε σαν ιεραποστόλους, που το κήρυγμά τους δεν περιορίζεται στο Θείο λόγο, μα προεκτείνεται στην αποκαλύψη, μπροστά στα μάτια των ανθρώπων όλων των μυστικών της δημιουργίας. Μ' αυτό τον τρόπο συνέτειναν στο να νιώσει ο άνθρωπος τη μικρότητά του και να συναισθανθεί το μεγάλο του χρέος προς το "Υψιστον" Ον.

«Παντοδύναμη Αγαθότης! Σπλαχνική Πατέρα Δός μου σοφία για ν' ανακαλύψω την δική Σου. Δέξου τις υπηρέσεις που προσφέρω σε' άλλα τέκνα Σου, σαν τεκμήριο της ευλαβείας μου και ευγνωμοσύνης για τα τόσα αγαθά που μου έδωσες» είπε ο Φραγκλίνος. Και είναι αναρίθμητοι οι έπιστήμονες και οι καλλιτέχνες που πίστευαν σαν κι' αυτόν.

Που έστρεψαν το βλέμμα τους προς το Θεό και φωτίστηκαν από την ένατένισή τους αυτή. Ο Πυθαγόρας Τόν διαισθάνθηκε, μα έζησε μισόν αιώνα πριν από την εμφάνισή Του ανάμεσα στους ανθρώπους. Ο Σωκράτης το ίδιο. Μα οι μεγαλοφυίες που ακολούθησαν το πέρασμά Του στη γη δεν άφησαν τον έαυτό τους να μπλεχτεί στα δίχτυα της αμφιβολίας. "Όσο έμβάθυναν στο έργο τους τόσο δυνάμωνε ο σύνδεσμός τους με τη Θρησκεία, τόσο και περισσότερο ριζωνε στην καρδιά τους η πίστη. «Μέσα στη φύση μπορούμε να θεωρούμε τα έργα του Δημιουργού -αι από αυτά να φθάνουμε στη γνώση 'Εκείνου» έγραψε ο εργάτης του ηλεκτρισμού 'Αμπερό. Και συνέχιζε. «Να εργάζεσαι με το πνεύμα της προσευχής, να έρευνάς τον κόσμο, όπως το απαιτεί η θέση σου αλλά ν' ατενίζεις μόνο με το ένα μάτι, ώστε το άλλο διαρκώς να καταγοητεύεται από το 'Ανέσπερο φώς. Ν' άκους τους φιλοσόφους, αλλά μόνο με το ένα αυτί. Τ' άλλο ν' είναι πάντοτε έτοιμο να δέχεται τους γλυκούς και μελωδικούς ήχους του ουρανού Σου φίλου. Νά γράφεις μόνο με 'όνα χέρι, ενώ με τ'άλλο θά κρατιέσαι από το Θεό, όπως το παιδάκι κρατιέται από τα ρούχα του πατέρα του.»

Και σ' άλλους ερνάτες των φυσικών έπιστημών όφείλονται παρόμοια άριστουργηματικά λόγια. Ο Γαλιλαίος και ο Νεύτων, ο Πασάλ και τόσοι άλλοι δεν έπαυσαν από το να διακηρύττουν την άκλόνητη πίστη τους στη θεία παντοδυναμία. Μα και οι καλλιτέχνες, πνεύματα ελεύθερα, πουλιά της θύελλας κι' όλων των ουρανών μόνο κάτω από τη σκέπη της πίστης βρήκαν τον έαυτό τους κι' ένιωσαν αιώνιο άναπαμό. «Κύριε, Γυρνά σ' 'Εσένα» έγραψε στο ημερολόγιό του ο μεγάλος συγγραφέας Τολστόί αφού δοκίμασε κάθε αγαθό και κάθε δηλητήριο της ζωής. Κι' ο Ντοστογιέφσκυ ξεψυχώντας άγγιξε με τα μαραμένα του χέρι το "Άγιο Δισκοπότηρο. 'Η πίστη, στοργική, δέχεται πάντοτε τους ασώτους της γιοιούς σαν τον καλό πατέρα της παραβολής. Κι' οι άνθρωποι σ' αυτήν γυρνούν πάντοτε, αν τύχει να παραστρατήσουν. Είναι η Αιώνια τους επάνοδος...

ΦΙΛΕΡΗΜΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ

Του κ. ΔΩΡΟΥ ΔΕΜΙΡΗ

ΜΥΣΤΡΑΣ

Λίγες ρημαγμένες πέτρες που άπέμειναν από τον παλιό Μυστρά, δείχνουν σαν καλός οδηγητής το περιεχόμενο της μακρυνής ιστορίας, που διάβηκε από κείνα τα χώματα. "Όμως το παλιό όσο και νάχη όμορφη την ιστορία του πλακώνει με βάρος τάφου την σύγχρονη αισθητική άια είναι πέρα και πέρα νεκρή χωρίς νάχη την αντίδραση του έλαφρώματος σε κάποια ιδέα και για τη ζωή. Την αντίδραση τούτη για ένα παλιό κόσμο την έχει σαν θεικό χάρισμα ο αρχαιολογικός τόπος του Μυστρά όπου η άφθαστη ζωντάνια της φύσης γύρω από τα χαλάσματα αποδιώχουν κάθε μελαγχολική σκέψη. Από το Δεσποτάτο του Μυστρά δεν έπέμειναν για σημάδια παρά λιγα μισογκρεμισμένα αρχοντικά και οι Βυζαντινές έκκλησιές του.

'Η μεγάλη Παντάνασσα στέκεται σφηνομένη αγνάντια στην πλαγιά του λόφου σαν να πέταξε κανείς ένα κομμάτι λάσπη σε τοίχο, κλεισμένη μέσα σε πρασινάδα την παραστέκουν σαν λαμπάδες οι μαύροι όγκοι των κυρτισσιών ενώ πάνω ψηλά, στο άλφάδι του βουνού τα τείχη του κάστρου φτιάχνουν ένα λεπτό σχέδιασμα σαν επιδέξια μολυβιά στο χαρτί. Από την ταράτσα της Παντανασσας κάτω στο βάθος ξεπλώνεται θέμα θαιμάσιο "Όταν το ίδις δλόφωτα σε γοητεύει και με το σούρουπο μένεις σε θαυμασμό. Ο κάμπος του Ερώτα σκεπασμένος από την άχνα του άποβραδου κάνει την πρασινάδα του να πέρνη μια άπόχρωση έλαφριά σαν να παθαίνει έξαύλωση. Και καθώς μακραίνουν τα πράγματα συγχίζονται πιο πολύ και πιο πολύ ώστε να δείχνη πως εκεί στο βάθος άπλόναται μια λίμνη ήρεμη σαν γυαλί. Νομίζεις πως άκους σαν γρίλιμα το νερό του ποτα ού, ενώ από τους κήπους του Μυστρά φτάνουν άρώματα μεθυστικά από τους άνθους των λουλουδιών του.

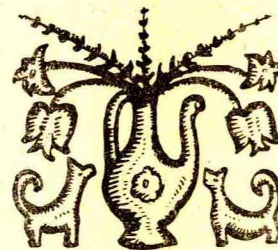
Το μεγάλο βουνό στέκεται σαν ένα επιβλητικό φαινόμενο, ο Ταύγετος με τα αιώνια χιόνια του δίνει αφάνταστη γοητεία στο τοπίο. Τον τόπο του Μυστρά ως τον πούμε αρχαιολογικό, γιατί αν και δεν έχει μισογκρεμισμένες κολώνες από τους ναούς των Ολυμπίων Θεών ώστε να ξεφύγη το πνεύμα μας σε κείνο που λεμε καθ' αυτό αρχαίο, έχει ωστόσο της Βυζαντινές έκκλησιές του, που στέκουν εκεί αιώνια δείγματα κάποιου χαμένου κόσμου που τις άφηκε στο πέρασμά του. Μια χούφτα τόπος είναι γιομάτος εκ-

κλησιές, μα οι περισσότερες δεν παρουσιάζουν, στο έσωτερικό κανένα ενδιαφέρον, γιατί κακοπάθησαν από τον καιρό τόσο ώστε σήμερα να μοιάζουν σαν μια ύπόγεια κατακόμβη που άναδίδει μια μυροδία ύγρασία και μουχλας. Οι τοίχοι γυμνοί ξεγδωμένοι και καπνισμένοι φέρνουν ένα βάρος στην ψυχή γιατί δεν δίνουν την ιερότητα του περιβάλλοντος που άνυψώνει το πνεύμα προς το άόρατο θείο, και απαλύνει την ψυχή σαν βρεφική σάρκα. Έν τούτοις στο έσωτερικό τους λίγες από τις Βυζαντινές έκκλησιές του Μυστρά έχουν το ενδιαφέρον τους.

Και πρώτα η Μεγάλη Παντάνασσα που φαντάζει στην πλαγιά του λόφου σαν κάποια βίλλα άρχοντα ή σαν κότσιφας που έχει ανοιγμένα τα φτερά του έτοιμος να έξωρμήση κατά το χάος κάποιας χαράδρας. Έχει άρτια σωζόμενες τοιχογραφίες με πολυποικίλες συνθέσεις καθ' αυτό Βυζαντινής Τεχνοτροπίας,

με χρωματισμούς καθαρούς και άπίστευτα έκτυπλωτικούς των όποιών οι αντίπείσεις φέρνουν στο μάτι ένα είδος όπτικού παιχνιδισμού. Έδω το έσωτερικό είναι επιβλητικό, βαρύ, αλλά και άνάλαφρο, άπόκοσμο, και μολαταυτα φέρνει τη δροσιά ενός σπιτιού.

'Η Παντάνασσα φημίζεται για θαιματοουργός. 'Η εικόνα της δλόκληρη, γύρω παντού και πανωθέτης μια άστρα-

φτερή χρυσοπλήμυρα που πονεμένες και θεοφροβούμενες ψυχές της τάξαν σε κάποια στιγμή άνειπίτατης συμφορας για να μαλακώσει τον πόνο τους και να γιατρέψη τον κακοπαθισμένο άρρωστο. Βλέπεις χερσικα, ματάκια, προσωπάκια, άγγελουδάκια, να κρέμονται σαν τσαμπιά στοφυλιού και κάποιος φόβος γιομίζει στην ψυχή σου γιατί βλέποντας την πίστη καθολοκληρωμένη σαυτές τις προσφορές έχεις πραγματικά την αίσθηση ότι η θεία δύναμη υπάρχει κι' ενεργεί. Στην Παντάνασσα είναι Μοναστήρι καλογραιών, κι' όλες οι έκκλησιές του παλιού Μυστρά υπάγονται στην γυναικοκρατία τους.

Σαν αποβραδυάσει κάποια καλόγηρα σέρνοντας το μαύρο σουσάμι της ξεκινάει από το ψήλωμα της Παντανασσας πέρνει σβάρνα τα λιθάργια στον κακότοπο και πάει νάναψη τα καντήλια στις άλλες έκκλησιές.

Έκει γονατίζοντας μπρούμυτα πάνω στις ύγρες πλάκες έχει τη λαχτάρα να ένωση με την άνατένηση της ψυχής της την γη και τον ουρανό.

ΔΩΡΟΣ ΔΕΜΙΡΗΣ

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΙΓΙΔΟΣ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

ἐν ἔπαφες νὰ εἶσαι ἐλπίζω, ἢ μήπως ἡ ἀγάπη πού μου εἶχες ἐγίνε μίσος ;

— Μὴν τὸ λὲς αὐτό... ἀπάντησε ἡ Θεοπεσία ἐνῶς μὲ μεγάλη δυσκολία κρατοῦσε τὰ δάκρυά της.

— Κι' ὅμως θὰ ἦσουνα εὐτυχῆς νὰ χαλάσῃ ὁ γάμος μας, καὶ θὲς νὰ φύγῃς ἀπὸ κοντά μου.

— Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του ἦτανε τόσο γλυκός, ὥστε γιὰ μιὰ στιγμή ἡ Θεοπεσία φαντάστηκε ὅτι ἡ ἀναχώρησή της θὰ τὸν λυποῦσε, ἀλλὰ ὄχι... ὄχι, αὐτὸ ἦτανε τρέλλα μόνο καὶ νὰ τὸ σκέπτεται καὶ με κάποια νευρικότητα τραβήχτηκε ἀπὸ κοντά του καὶ τοῦ εἶπε : Δὲν μπορῶ νὰ μείνω.

Τὸ ὄφρος τῆς τὸν πάγωσε καὶ μὲ τόνον φωνῆς ἀποφασιστικὸ τῆς ἀπάντησε : Πολὺ καλά. Ἀφοῦ τὸ θέλεις νὰ φύγῃς. Ἀποφάσεις καὶ πού θὰ πᾶς ; Στὸ Τάουαρ ;

— Ὅχι ἐκεῖ ! Φοῦλκε, σὲ παρακαλῶ, μὴ μὲ στείλῃς ἐκεῖ. Ὡ! θὰ μοῦ ἦτανε ἀδύνατο νὰ ζήσω μὲ τὸ νὰ θυμουμαι... ἔκρυψε τὸ πρόσωπό της μέσα στὰ χέρια της κι' ἔπεσε σὲ μιὰ καρέκλα ἀποκαμωμένη.

— Λάβε τὴν καλωσύνη νὰ καταλάβῃς καλά ὅτι ἐγὼ δὲν σὲ στέλνω πούθενά ἐτόνισε ὁ Ριόθλεσλὸς πολὺ ψυχρὰ, ἀλλὰ μὲ εὐγένεια. Φεύγεις μὲ τὴ θέλησί μου.

— Ναι μὲ τὴ θέλησί μου ψιθύρισε ἡ Θεοπεσία σὰν ἡῶ.

— Τότε πού θέλεις νὰ πᾶς, ἀφοῦ δὲν σ' ἀρέσει τὸ Τάουαρ ;

— Δὲν μπορῶ νὰ πάω σ' ἓνα μέρος πού νὰ μὴ μὲ ξερεῖ κανένας πού νὰ εἶμαι μοναχὴ μου ; Διόλου δὲ θὰ μὲ μέλῃ ἂν εἶμαι μοναχὴ μου.

— Θὰ μὲ μέλῃ ὅμως ἐμένα ! Ὅσο κι' ἂν δὲν θέλῃς, ἐξακολουθεῖς νὰ ἦσαι γυναῖκά μου κι' ὅπου πᾶς δὲν μπορεῖς παρὰ νὰ ζήσης σύμφωνα μὲ τὸν τίτλο σου. Ὁ κοσμὸς σὲ ξέρει γιὰ λαῖδη Ριόθλεσλὸς καὶ σὰν λαῖδη Ριόθλεσλὸς πρέπει νὰ ζῆς μ' ἀξιοπρέπεια.

Ἡ φωνὴ του ἦτανε αὐστηρὴ, ἐπιβλητικὴ καὶ τὰ μάτια του λάμπανε.

— Ὅπου καὶ νὰ πάω δὲν θὰ ζῶ ἀλλοιώτικα παρὰ μὲ ἀξιοπρέπεια ἀπάντησε ἡ Θεοπεσία μὲ τὸση ὑπερηφάνεια πού τὸν ἀφώπλισε. Καὶ μὲ τόνον πολὺ ἡρεμώτερον ὁ Ριόθλεσλὸς τῆς ἀπάντησε : Εἶσαι πολὺ νέα γιὰ νὰ ζήσης μοναχὴ σου, ἀλλ' ἀφοῦ δὲν θέλῃς νὰ πᾶς στο Τάουαρ τότε νὰ προτιμήσῃς τὸ Γιόρσκαρ. Εἶσαι μιὰ ὄρφνη ἑπαυλὴ ἐκεῖ πού τὴ λένε Ρίνγκουντ, θὰ τηλεγραφήσω στὴν ξαδέρφη μου Βέρυλαμ πού εἶναι παρὰ πολὺ καλὴ καὶ σ' ἀγαπάει.

— Ὡ! Σὲ παρακαλῶ. Δὲν θέλω νὰ βλέπω κανεναν ! Κάνε μου τὴ χάρι νὰ μ' ἀφήσης μοναχὴ.

— Σοῦ εἶπα ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο. Εἶσαι

πολὺ παιδί. Ἐοῦ δὲν ξέρεις ἀκόμα καλά — καλά τί θέλεις καὶ ἐξακολούθησε, ἂν δὲν σ' ἀρέσει αὐτὸ τὸ σχέδιο, τότε δὲν σοῦ ἀπομένει παρὰ νὰ κατοικήσῃς μὲ τὸν Ἐφημέριο.

— Ὅχι ! ὄχι γιατί θὰ μοῦ κάνει ἐρωτήσεις... Ἐ τότε λοιπὸν νὰ προτιμήσῃς τὴν κυρία Βέρυλαμ. Εἶναι πολὺ νέα χήρα καὶ δὲν ἔχει ἄλλον παρὰ ἓνα κοριτσάκι. Θὰ περάστε καλά μαζί. Μπορεῖτε ἂν θέλεις νὰ μὴ ζῆτε στὸ ἴδιο σπίτι. Αὐτὴ ἔχει τὴ δική της ἑπαυλὴ πού εἶναι πολὺ κοντὰ στὸ Ρίγκουντ καὶ θὰ βλέπετε ὅσο συχνὰ θέλετε.

— Εἶναι ξένη γιὰ μένα ! εἶπε ἡ Θεοπεσία κι' ἡ φωνὴ της ἐμοιάζε μὲ κλάμα.

— Ὅλα εἶναι ξένα γιὰ σένα, ἀπάντησε ὁ Φοῦλκε ἀλλὰ μετανόησε ἀμέσως γιὰ τὰ λόγια οὐτὰ πού τοῦ ξεφύγανε καὶ πρόσθεσε μὲ τὴν πιὸ μεγάλη εὐγένεια καὶ γλυκύτητα.

— Ἄκουσε Θεοπεσία, δοκίμασε τὴν κυρία Βέρυλαμ καὶ θὰ δῆς ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆς μαζί της. Ἐγὼ θὰ λείψω χρόνια ἴσως... ἀλλὰ θὰ λαβαίνῃς εἰδήσεις μου. Χρήματα θὰ ἔχῃς στὴ διάθεσί σου ὅσα θέλεις, κι' ἂν εοῦ δὲν θέλεις οὔτε νὰ μοῦ γράφῃς τότε θὰ μοῦ γράφει ἡ Μόνικα γιὰ νὰ μαθαίνω πῶς εἶσαι... Προσπαθῆσε νὰ ξεχάσῃς ὅλα ὅσα συνέβηκαν... κι' ἀφοῦ δὲν μπορεῖς νὰ ἦσαι εὐτυχῆς μαζί μου, εὐχομαι τοῦλάχιστον νὰ ἦσαι εὐτυχῆς μακριά μου.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του ἦτανε πολὺ σοβαρός, σὰν ἐπίσημος, κι' ὅταν σόπασε, ἡ Θεοπεσία τὸν κύτταξε μὲ τὰ μεγάλα τῆς μάτια δακρυσμένα, ἐτράβηξε τὸ χέρι της ἀπ' τὸ δικό του κι' ἔφυγε βιαστικὰ χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξη.

Ὅταν ἔφτασε ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως ὁ Ριόθλεσλὸς καὶ ἡ Θεοπεσία ἐπῆγαν νὰ συναντήσουν τὴν Μπάρτον πού τοὺς ἐπερίμενε καὶ ξεκίνησανε γιὰ τὸ σταθμό. Ἐκεῖ ὁ Φοῦλκε προσπαθῆσε νὰ τοὺς βρῇ ἓνα μινιακὸ βαγόνι ἀλλὰ ἐστάθη ἀδύνατος γιατί αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ταξειδεύανε πολλοί, καὶ ἐπὶ τελους τοὺς τοποθέτησε σ' ἓνα βαγόνι πού ἦσαντε μιὰ ἡλικιωμένη κυρία κι' ἓνας μελαγχολικὸς νέος πού μόλις τὸν εἶδε ἡ Μπάρτον, μὲ τὴν διορατικὴ πού εἶχε ἐμάντεψε ὅτι ἦταν εὐγενικὸς καὶ θὰ μποροῦσε νὰ τῆς φανῇ χρήσιμος στὸ ταξίδι.

Ἐν τῷ μεταξύ τὸ τραῖνο ἐσφύριξε γιὰ νὰ φύγῃ κι' ὁ Ριόθλεσλὸς ἔτρεξε ν' ἀποχαιρήσῃ τὴ Θεοπεσία. Τὴν κύτταξε νὰ καταλάβῃ ἂν ἦταν λυπημένη, ἀλλὰ τὸ πρόσωπό της ἦταν ψύχραιμο. Τῆς εσφίξε τὸ χέρι καὶ μὲ φωνὴ πού φανέρωνε τὴν συγκίνησίν του : Καλὸ ταξίδι τῆς εἶπε. Νὰ σκεπαστῆς καλὰ τὴ νύκτα. Κυρία Μπάρτον νὰ τὴν προσέχετε !

Ἡ Θεοπεσία δὲν ἀπάντησε ἀλλ' ὅταν τὸ τραῖνο ξεκίνησε, ἔβγαλε τὸ κεφάλι της ἔξω ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ τὸν κύτταξε γιὰ τελευταία φορὰ, αὐτὸς δὲ διέκρινε ὅτι τὰ μάτια της ἦτανε πλημμυρισμένα ἀπὸ δάκρυα.

(Ἀκολουθεῖ)

Ἡ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΣ

Τοῦ κ. ΓΕΩΡΓ. ΓΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗ

ΕΝΑ ΔΩΡΟ

Ἄγρια καὶ μοχθηρὰ φουὰ ὁ βορῆς στὸ παραθύρι τοῦ φτωχοῦ μικρούλη. Τὸ χιόνι δέρεται μὲ τὴν ὀρμὴ του κι' εἶναι σὰ νὰ τὸν φοβᾶται.

«Σήμερα εἶναι ἡ γιορτὴ τῆς μάνας μου» συλλογιέται πονεμένα τ' ἄρρωστο παιδί. Στὰ μάτια του ἀναβροῦζουν δύο δάκρυα καφετέρια. Ὡ! τὴν ἡμέρα αὐτὴ. Πόσο ἦταν εὐτυχισμένος σὰν ζοῦσε ὁ πατέρας του. Τώρα νοσταλγεῖ ἐκεῖνα τα χρόνια, μιὰν ἀνοιξὴ πού κανένα σύννεφο πόνου δὲν πλανιόταν στὸ γαλανὸ οὐρανὸ τῆς ψυχῆς του, ἐκεῖ πού πάντα ἦναι ἡλιος σκόρπιζε σπάταλα τὴν εὐτυχία. Μὴ ὁ πατέρας πέθανε. Μαζὺ του βασίλευε κι' ὁ ἡλιος. Πυκνὸ πυκνὸ τὸ σκοτάδι τῆς φτώχειας σκέπασε τὸν γαλανὸ οὐρανὸ. Ἐπειτα ἦρθε ἡ ἀφῆγγαρη χειμωνιάτικη νυχτιὰ τὰ χιόνια καὶ τὸ ξεροβόρι. Ἡ μάνα του ξενοδουλεύει.

Ἀποκοιμιάται ὁ μικρούλης κι' ὄνειρεύεται. Ξανάρχεται ὁ πατέρας. Τὸ σάιτι πλημμυρίζει φῶς... Ὅλα χαμογελοῦν καθὼς καὶ τότε. Τὸν ἀνεβάζει σὰ γόνιτὰ

του καὶ τὸν φιλᾷ τοῦ χαϊδεύει τὰ σγουρὰ μαλλιά του. Μὰ πόσο λίγο κρατοῦνε τὰ ὄνειρα ! Σὰ σύγνεφα σπρωγμένα ἀπὸ τὸν ἄνεμο φεύγουν. Κι' ὁ μικρούλης σὰν παραβάκι ἀγκυροβολᾷ στὴν πραγματικότητά Στὸν τοῖχο τὸ γέφυρο παλιὸ ρολοῦ μετρᾷ τίς ὥρες. Μαζὺ του χτυπᾷ κι' ἡ καρδιὰ τοῦ μικρούλη. Τὸ πρόσωπό του πού ρόδισε γιὰ μ' ἓνα στιγμὴ ξαναχ'ωμιάζει πάλι.

Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ χτυπᾷ τὸν ἑσπερινὸ. Μέσα στὸ χιόνι σκορπίζει ἡ θεῖα μελωδία. Κι' ὁ μικρούλης γονατίζει, λέει τὴν προσευχὴ του ψιθυριστὰ. Κι' ὅταν τελειώνει στὰ χλωμά του χεῖλη πλανιέται μιὰ ταπεινὴ εὐχριστία «Παναγία μου σ' εὐχαριστῶ, τὸ δῶρο σου δὲν θὰ τὸ ξεχάσω. Εὐδόκησε νὰ μοῦ τὸ ξαναδώσεις πάλι».

Ἄλαφι ὡσεὶ ὁ πόνος κι' ὁ πυρετός του. Τὴ νύχτα τῆς ψυχῆς του τὴ φώτισε ἓν ἄστéρι θυμητάρι, νοσταλγικό...

ΓΕΩΡΓ. ΓΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗΣ

ΣΟΥΡΟΥΠΟ

ΕΝΑ ΡΟΔΟ...

Ἡ καταχνιὰ τὰ πέπλα τῆς πάνω στῆ [φύση ἀπλώνει.

Ἐσβυσεν ὁ ἡλιος κλαίγοντας τὸ θάνατο [τῆς μέρας

κι' ἐνῶ τ' ἄστéρια τρέμουνε σὰ νὰ τὰ [σβύνει ὁ ἀγέρας

κι' ἡ νύχτα μ' ἀλαφρὴ περπατησιὰ [σιμώνει

τὸ φῶς πληθαίνει μέσα μου καὶ νιώθω [στὴν ψυχὴ μου

τὸ γλυκοχάραμμα ξανά νὰ φέρνει ἢ [προσευχὴ μου!...

Ἐνα ρόδο μαράθηκε σήμερα μεσ' τοῦ βάζου τὴν παγερὴ γαλήνη τὸ κοιτοῦσα τὴν ὥρα πού ἐχλωμαίξε καὶ σκορποῦσε στερνὰ τ' ἄρωμά του.

Ὅταν πέσαν τὰ ὠχρὰ ροδοπέταλα στὸ τραπέζι μου ἐπάνω ἦταν δόση, ἡ χλωμὴ τῆς ἀτμόσφαιρα ἐσώριαξε θαμποὺς πέπλους μεσ' τὴν καμαρὰ μου.

Τὸ βελούδινο χνοῦδι τοὺς ἀγγιξα τρυφερὰ τὴν πνοὴ τοὺς ἐπῆρα καὶ τὰ μάτια μου δάκρυσαν ἄθελα γιὰ τὸ θάνατο τοῦ ὁμορφου ρόδου.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΒΕΡΛΗΣ

ΓΙΟΥΛΗΣ ΠΕΡΑΣ

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

(Συνέχεια από την 22αν σελίδα)

άσεβεις και βλάστημοι κι' επιπόλαιοι κι' ασυλλόγιστοι όπως κι' οι σκληροτράχηλοι και έγωϊστές κάποια μέρα, ίσως ένα συννεφιασμένο πρωινό πέφτουν βουβοί μπροστά στο θρόνο της και ξεχύνουν σ' ένα βαθύ ψυχικό στεναγμό κάποιο οδυνηρό πόνο, που τους σφίγγει, τους πνίγει την καρδιά, γυρεύοντας σίκο συγχώρεση παρηγοριά. 'Ακόμα, οι πιο άδύσφοροι και είρωνες κι' άπαισιόδοξοι οι πιο σκεπτικιστές και μεψίμοιροι... κάποτε, ίσως κάποιο αίνιματικό σούρουπο της ζωής των, θα κλίνουν επί τέλους το άγέρωχο κεφάλι, θα τσακιστούν τα γόνατα—γιατί κάποια άγια θαλπωρή θάχη λιώσει τα παγοβούνια του έγωϊσμού και της περηφάνειας που σώριασαν επί χρόνια τώρα πάνω στη σκέψη και στην καρδιά οι ξερέδες κι' άνούσιες γνώσεις, ή άπαιτητή μαιαιοδοξία οι άπεριόριστες συγκλίσεις μαζί με τις τόσες άλλες ψευτοαγάπες του κόσμου αυτού και χωρίς να το καλοκαταλάβουν θα πέσουν, και πέφτουν άπτότομα μπρός στην μεγάλη μάνα της έλπίδας και της ζωής! της άληθινής στοργής και της συμπόνιας! Της άνυπόκριτης αγάπης και άδολής συμπάθειας γυρεύοντας προστασία και σωμό!...

Έλέχτηκε, πώς κάθε πέταλο λουλουδιού που φυτεύει και καλλιεργεί ο πιστός, αποτελεί και μιάν εδλάβεια προς την Παναγία του.

Νόστιμα όλοι οι κηπουροί της γής, οι έπαγγελματίες μά κι' έρασιτέχνες, πιστοί, όπως τους θέλει και τους άπαιτεί ή λατρεία της! Η ψυχή, το λουλουδι! Το άρωμά του είναι ή εδλάβεια της. Το λουλουδι, είναι ή ψυχή! ή εδλάβεια της είναι το άρωμά του.

Τι...ψυχή λοιπόν τι...λουλουδι! Τι εδλάβεια, τι άρωμα! Την ίδια γλώσσα μιλούν! Ίδια μύρα άποπνέουν! Η Μαρία! ή βασίλισσα των λουλουδιών! Του πόνου! της χαράς! της καρδιάς! Νά μιά άρχόντισσα που ό πιστός της δεν φοβάται ποτέ την έκθρόνισή της και τον ξεπεσμό τον δικό του. 'Ακλόνητη μένει επί αιώνες στον θρόνο του Βασιλέως των ανθέων και των άγγέλων! Και γύρω της! πάντα μέσα σε μιά τέτοια άτμόσφαιρα μυρωμένη, μωσκοβολισμένη, άρωματισμένη άπ' το θείο άρωμα τ' αλαβάστρινου δοχείου της άνοιξης, της πίστης και της χαράς, άναρίθμητο το πλήθος των πιστών της οίκουμένης! Τρομερά δύσκολοι και πολύ ζοφεροί είν' ακόμα οι καιροί για τον πλανήτη μας. Όσο λυσσαλέα όμως κι' αν πνέει ο άνεμος της βαρυχειμωνιάς, δεν σβήνει ποτέ την ίερή φλόγα! άνεμίζει μόνο την στάχτη—την πνιγηρή κι' άποπνιχτική λάβα του ιθ' αιώνα, λάβα

της πνευματοκτόνου άδιαφορίας— και ζωντανεύει, θεριεύει πλειότερο την άναλαμπή και την λάμψη της λατρείας της. 'Η Παναγία και τα λουλούδια! 'Αλήθεια! πόσο λίγο μπορέσαμε τον τελευταίο καιρό να φροντίσουμε γι' αυτά!...

Κι' όμως όλο και βρίσκονται λίγα τριαντάφυλλα για να στολίσουν την εικόνα της, όλο και πάντα θα βρεθούν λίγες βιόλες, τριδες, άνιμώνες, κρίνα λίγες πασαλιές και γλυσίνες έστω λίγες παπαρούνες έστω λίγες μαργαρίτες χαμομηλοματούσες σαν αυτές που στέλνει ή ίδια ή άνοιξη, για να κοσμήσουν το βωμό της έδω, για μέσα στον άπειρο, στον άριστουργηματικό στον άχειροποίητο κείνο Ναό της φύσεως! Πλούσιος και φανταχτερός διάκοσμος! Το ωραιότερο νεκρό, της σφαίρας μας με διακοσμήτρες την φύσι που μαγεύει και την πίστι που έμπνέει το μεγαλούργημα! Τις δυο άφθαστες καλλιτεχνίδες, τις άσύγκριτες στη φαντασία στη σύλληψη στην πνοή της μορφής.

Τό μωσκοβόλημα της έξοχής, ή άνοιξη, ή φύσις, τα λουλούδια μάς ξεκουράζουν τόσο τό βλέμμα κι' οι μελαγχολικές οι σκοτεινές οι μαύρες σκέψεις, αλλάζουν δρόμο κοντά στις λατρεία της που μάς χαρίζει τον λυτρωμό! γίνεται έτσι πιο άνάλαφρο τό φορτίο της ζωής! 'Ας καλλιεργήσωμε τότε με ζήλο ένθεο με εδλάβεια τα λουλούδια της!

Παιδιά, άς μη έξακολουθώμε ν' αυταπατώμεθα.

Η ζωή αυτή, θανάκη πάντα τα χτυποκάρδια και τα καρδιοχτύπια της για τον καθένα τους αιώνιους μας καημούς τους μικρότερους και τους πιο μεγάλους και μιά ψυχή στον πλανήτη τουτο θ' άνεμοδέρνεται καθημερινώς από καινούργιες άπ' τις άπαραίτητες άνησυχίες της.

'Ανησυχίες όμως που μαζί με τον πόνο και την νοσταλγία, κάνουν ακόμα πιο γλυκειά την λατρεία της. Γιατί, ή λατρεία είναι ή ούσια, ή νοστιμάδα, είναι το άρωμα της ζωής! Γιατί άπ' όλες τις αγάπες και τις εδλάβειες του κόσμου, ή λατρεία ή δική της, κάνει να ροδίζει στον καταχνιασμένο όρλιζοντα της ψυχής, τό φεγγαβόλημα ή αίγλη κι' ή όδξα τ' ούρανο!

'Η Παναγία μας είναι ή γλυκειά κείνη φωτεινή μορφή που τότε—πότε προβάλλει στον συννεφιασμένο και μελαγχολικό μας όρλιζοντα! είναι ή ίδια ή άνοιξη! ή έλπιδοφόρα άνοιξη που ξεπροβάλλει παρήγορα μες στην άπαισιόδοξη βαρυχειμωνιά της ξεγελάστρας αυτής ζωής κι' άκτινοβολεί και πάλι εδεργειακά στον καθένα μας τόν ζωογόνο 'Ηλιο της έλπίδας και της χαράς!

ΓΕΩΡ. ΕΜ. ΧΩΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΕΣΑ ΣΕ 30 ΜΕΡΕΣ

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

Τό πρώτο φύλλο της Νέας Περιόδου ήταν μιά ευχάριστη έκπληξη για τους φίλους μας. Άξησε τον κύκλο τους. Συνέτεινε ακόμα στο να καταταγεί τό «Ξεκίνημα», μ' όλη την ταπεινή του εμφάνιση, στη χορεία των περιοδικών, που δεν εκδίδονται μόνο και μόνο για να χαρίσουν μιάν ευχάριστη όρα, μά και για να συμπληρώσουν κάποιο κενό.

Είναι όμως πολύ φυσικό να γεννηθούν άρκετες άπορίες, τώρα, που ή νέα μας έξόρμηση δεν πρόλαβε ακόμα, μέσα σε τριάντα μονάχα μέρες να καθορίσει, τί άκριβώς επιδιώκει. Πολλά θα διερωτώνται ίσως: Τό «Ξεκίνημα της Νειότης» δεν θα έπρεπε άποκλειστικά και μόνο ν' άφιερώνεται στην εργασία των νέων; Γιατί κατά μέγα μέρος οι συνεργάτες του είναι δόκιμοι λογοτέχνες; 'Εμείς, από τώρα θα ξεκαθαρίσωμε τις άπορίες αυτές: Τό «Ξεκίνημα» ζήτησε την πνευματική συνδρομή των μεγάλων γιατί εκείνοι είναι σε θέση, ξερόντας τί ένδιαφέρει τη νεότητα, να προσφέρουν στους κύκλους της εργασίας, που δεν είναι πειραματισμοί, μά έχουν τη σφραγίδα της πείρας και της τελειότητας. Μ' αυτό τον τρόπο τό «Ξεκίνημα» έλπίζει πως έξτός από την έκλεκτή πνευματική τροφή που θα δίνει στους άναγνώστες του θα τους προσφέρει και τα πρότυπα, που θα τους δείξουν τους άληθινούς δρόμους της τέχνης. Γώρα, στους φίλους του άπομένει να εργαστούν και να γίνουν συνεργάτες του, και τί τιμή του θα τό θεωρήσει δίπλα σε μιάν ώριμη σελίδα ν' αντιπαραθέσει μιάν άλλη που θα ύπόσχεται μελλοντικήν ώριμότητα!...

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Τό «Ξεκίνημα» από γράμματα των φίλων του και από στίχους τους διαισθάνεται πόσο πλήγωσε τη νεότητα ο θάνατος του μεγάλου μας ποιητή και πόσο βαθειά, μέσα στην ψυχή της οίχωσε τό 'Αθάνατο πνεύμα Του. Γι' αυτό καλεί τους φίλους του σ' ένα μνημόσυνο, που δεν του ταιριάζουν θρήνοι, μά μονάχα αγάπη και θανασμός. Καθένας που μελέτησε τό έργο του ένθνικου μας βάρδου, άς προσπαθήσει ν' άποχρυστάλλώσει σε λίγες γραμμές μιά Του ιδέα, που να τον συγκινεί προσωπικά, άς αναλύσει ένα Του ποίημα, άς γράψει μιά μελέτη για ένα από τα τόσα στοιχεία, που κλείνει τό Παλαμικό έργο κι' άς μάς την έμπιστευτεί. 'Ετσι, κοντά στη «Ν. 'Εστία» και τα «Πειρατικά Γράμματα» που ετοιμάζουν πανηγυρικά τεύχη με γνώμες των κορυφαίων των γραμμάτων μας για τον Παλαμά, τό περιοδικό μας θα προσθέσει κι' ένα δικό του, που δεν θα προσωποποιήσει βέβαια γραμματολογική συμβολή, σαν εκείνα. μά θάναί ένας ταπεινός φόρος τιμής στη μεγάλη Μνήμη του Παλαμά εκ μέρους των νέων που Τόν αγα-

πούν. Συστήνωμε σ' εκεί ους που θα μάς στείλουν εργασίες να μη βιαστούν και να τις μελετήσουν όσο τό δυνατό περισσότερο: Νά έκφραστούν σ' αυτές όσο τό δυνατό τελειότερα. Γι' αυτό τό λόγο δεν όρίζουμε από τώρα ποιό φύλλο μας θα συγκεντρώσει τις έκδηλώσεις αυτές. Περιμένουμε μονάχα χωρίς να βιαζόμαστε και μεις.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΕΤΕ

ΤΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΜΑΣ

Με προθυμία κι' αγάπη συνεχίζουν να μάς προσφέρουν την πνευματική τους συνδρομή λογοτέχνες που για τό όνόματά τους ή χώρα μας είναι περήφανη. 'Ετσι, καθώς θα διαπιστώσετε τό φύλλο μας αυτό άμιλλάται σε περιεχόμενο τό προηγούμενο κι' έλπίζουμε τό ίδιο να συμβεί και με τα έπόμενα...

— Όσοι μελέτησαν τα δυο πρώτα άρθρα των «Προσανατολισμών» του κ. Σπύρου Μελά—και θα πρέπει νανα όλος ο κύκλος μας—θάχουν την ευτυχία να συνεχίσουν τη μελέτη τους σε σειρά άρθρων που ευγενικά ο 'Ακαδημαϊκός μας πρόσφερε στο περιοδικό. 'Ο συγγραφέας του 'Γιου του 'Ισκιου» και του Παπαφλέσσα, ο γοητευτικός Φορτούνιο, πραγματεύεται κι' αναλύει σ' αυτά ένα θέμα που μάς ένδιαφέρει ξεχωριστά γιατί λόγω της νεότητάς μας δεν έχουμε την πρσιοπτική και την ώριμότητα να κοιτάζωμε άντικειμενικά την ιστορία και να βγάλωμε συμπεράσματα ή μελλοντικές προβλέψεις. «Οί προσανατολισμοί» είναι καρπός μιάς ιστορικής, μπορεί κανένας να πει, πείρας που ό συγγραφέας χάρη στην πολύπλευρη προσωπικότητά του έζησε άναδρομικά.

— Ο κ. Στράτης Μυριβήλης, που ή «Νύχτα» του στολίζει την 3η σελίδα μας, δεν είναι δυνατό παρό να σάς είναι γνωστός. 'Ο συγγραφέας της «Ζωής έν τάφω» και της «Δασκάλας με τα χρυσά μάτια», έργων που μεταφρασμένα σε ξενες γλώσσες μάς έτίμησαν στο έξωτερικό, έχει διπλή δημιουργική προσωπικότητα. Τό ρεαλιστικό πρίσμα με τό οποίο άτενίζει τη ζωή στο πεζογραφικό του έργο δεν τον έμποδίζει νανα ένας λυρικός ποιητής με φιλοσοφικές διαθέσεις καθαυτο ποιητικής. Τα ποιητικά του έργα «τραγουδι της γής» και «Μικρές φωτιές» τά χαρακτηρίζει ή σφραγίδα μιας ποιητικής άνανέωσης και πρωτοτυπίας, τό δε διηγηματογραφικό του έργο τον κατατάσσει άνεπιφύλακτα στους στυλιστες του είδους.

— Η κ. Σοφία Μαυροειδή—Παπαδάκη είναι ή γλυκειά ποιήτρια των «Ωρών της 'Αγάπης, και τόσων άλλων ποιημάτων που πλούτισαν από καιρό σε καιρό τό περιοδικό μας. Η μελέτη της για την «Τριούσηνη» του Παλαμά δεν είναι παρό ένα μικρό δείγμα της κριτικής έρ-

γασίας της, όπου η ποιήτρια ασχολείται με ξεχωριστό ζήτη και ικανότητα, μελετώντας τη σύγχρονη λογοτεχνία μας και την αρχαία που την κατέχει όσο λίγοι από τους ανθρώπους των γραμμάτων μας.

— Τι γοητεία τί λεπτότης αναδίνεται από τα δυο ποιήματα τού ποιητή κ. Νικηφόρου Βρεττάκου που στολιζούν την σημερινή μας «Ανθολογία» είναι περιττό να την αναλύσουμε εμείς. Ο κ. Βρεττάκος είναι ο μόνος ίσως από τους ποιητές της τελευταίας γενιάς που έγραψε με τόση στοργή για τους συνανθρώπους του. Στις «Γκιρμάτσες τού 'Ανθρώπου» στο «ταξίδι τού 'Αρχαγγέλου» και τα τόσα του άλλα θαυμάσια ποιήματα (που ο κύκλος μας πρέπει να τα βρει και να τα διαβάσει) ο πόνο του ανθρώπου είναι η πρώτη εμπνευση τού ποιητή και το μοναδικό του μέλημα να τον μεταμορφώσει σε μελωδία. Ο κ. Βρεττάκος έγραψε και το «Γυμνό παιδί» νουβέλλα, που δεν υστερεί σε αξία από τα όρατα ποιήματά του.

Με μεγάλη μας χαρά δημοσιεύουμε την πρωτότυπη διάλεξη τού καθηγητού κ. Γ. Χωριανοπούλου «Η Παναγία και τα λουλούδια» την όποια είχε την ευγενή καλωσύνη κατόπιν παρακλήσεώς μας στηριζομένης σε έκφραση-επιστολή των άκροατών του και αναγνωστών μας, — να την μελετήσουνε ιδιαίτερος — να μας την δώσει. Ο κ. Χωριανόπουλος είναι γνωστός στους λογοτεχνικούς κύκλους απ' την ποιητική του συλλογή «Ακαδημικά ποιήματα» και άλλα πεζογραφήματα που δημοσιεύει σε διάφορα περιοδικά ως επί το πλείστον, υπό διάφορα ψευδώνυμα.

Τέλος όκ. Κωνστ. Γ. Καζαντζής, γνωστός στον κύκλο των αναγνωστών μας από τις τρεις μελέτες που έχει δημοσιεύσει για τον Λασκαράτο, την Παλιά Αθήνα και τον Καμπούρογλου, προσφέρει σήμερα στον κύκλο μας μια νέα του εργασία για τον Σολωμό.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όσοι μας στέλνουν εργασία τους για δημοσίευση ως ρίξουν μια ματιά στη σημερινή «Κουβεντούλα» μας. Έχει μιλούμε μ' όλη τη διαύγεια που χρειάζεται για τους αγαπητούς μας αυτούς φίλους. Ειδικότερα από τη στήλη αυτή πρέπει να τονίσουμε, πως όσοι ασχολούνται με το πεζό λόγο πρέπει να προτιμούν να μας εμπιστευθούνται τα μικρότερα τους κομμάτια. Η κρίση μας βέβαια δεν εξαρτάται από το μέγεθος αλλά από την ποιότητα της εργασίας τους. Μ' αυτό τον τρόπο όμως προσαρμόζονται στο πνεύμα τού περιοδικού μας που μπορεί να συμπυκνωθεί σ' αυτή περίπου τη φράση «Λίγ' απ' όλα και καλά».

Βασίλειο Κ. Κούζιν: Οί ιδέες που προσπάθησες να εκφράσεις στο «Ξεκίνημα» πολύ όρθες κι' άλλο τόσο συγκινημένες. Μά πρόσεξε στην ποίηση δε φτάνει μονάχα αυτό. Από το ποιήμα σου λείπει η Λυρική πνοή και μεταχειρίζεσαι πολλή πεζολογία που στο μέλλον θα πρέπει να την αποφεύγεις. Σε συμβουλευουμε ακόμα να μην αρχίσεις να φιλο-

σοφείς από τώρα. Προς το παρόν διάλεγε τα θέματά σου από τη ζωή χωρίς ν' αμφιβάλλεις γι' αυτή. Οί νέοι πρέπει να της έχουν απόλυτη εμπιστοσύνη. Περιμένουμε να μας στείλεις τίποτα νεότερο αφού μελετήσεις τα λόγια μας.

Μιχην Παπαναγιώτου: Το ποιήμα σου στον Παλαμά δείχνει πως ξέρεις το στίχο. Το κρατούμε για να το χρησιμοποιήσουμε σε μια ολοκληρωμένη αφιέρωση τού περιοδικού μας στον ποιητή. Σε παρακαλούμε να μας στείλεις άλλα σου ποιήματα που από τώρα τα ελπίζουμε καλά.

Κ. Γ. Σπαιρόπουλον: Τ' ότι εμπνεύσθηκες από την προσπάθειά μας μας συγκινεί. Το ποιήμα σου όμως υστερεί από την καλή σου πρόθεση. Μεταχειρίζεσαι πολλές ασηρομένες έννοιες και αοριστολογείς. Φρόντισε ν' αποφεύγεις τη «μεγαλοστομία» που δεν λέει κατά βάθος τίποτα. Στείλε μας δυο - τρία σου ποιήματα για να μπορούμε να σου πούμε καλύτερα τη γνώμη μας.

Δ. Γουλιανδράν: Το «καράβισμα» έχει πολλή δροσιά και αφέλεια, καθώς ταιριάζουν στο θέμα του. Υστερεί μονάχα λόγω της πολυλογίας του. Δεν θα μπορούσες να το απαλλάξεις από αυτή; Η άλλη σου εργασία που την ξέρουμε, μας υπόσχεται πολλά.

π. Ν. Γαλαϊών: «Τού Γέρου ο Βασίλειος» πολύ καλός σαν εμπνευση μα υστερεί στην εκτέλεση. Σε παρακαλούμε να μας στείλεις κάτι συντομότερο. Έχεις πεζογραφική ικανότητα και περιγράφεις καλά.

Γεωργ. Γρ. Γιαννακάκη: Το «διηγηματάκι» σου που το δημοσιεύουμε διορθωμένο λιγάκι για να προσέξεις τα λάθη του. μας θύμισε Άντερσεν. Τον έχεις διαβάσει, Άν όχι διάβασέ τον, θα ωφεληθείς πολύ.

Κλήμην Ουζλέρογλου: Από τα τραγούδια σου προτιμήσαμε το «Ναρθείς» και θα το δημοσιεύσουμε σ' ένα από τα επομένα μας φύλλα. Τ' άλλα υστερούν το δε πεζογράφημά σου είναι πολύ κατώτερο από τους στίχους σου.

Η ΕΡΕΥΝΑ ΜΑΣ

Λόγω πληθώρας ύλης ή τόσο ενδιαφέρουσα σελίδα της Έρευνάς μας αναβάλλεται για το επόμενο φύλλο.

ΣΤΗΛΗ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ

Τόν Μάιο μούγραφαν συνδρομητές οί κ. κ.

1) ΟΜΗΡΟΣ ΒΑΤΑΛΑΣ	6
2) ΣΠΗΛ. ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ	5
3) ΓΡΗΓ. ΒΕΡΑΝΗΣ	3
4) ΤΟΞΟΤΗΣ	1
5) ΑΛΕΚ. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ	1
6) ΓΕΩΡ. ΛΟΥΛΟΥΔΗΣ	1
7) Η ΔΙΣ ΕΛΛΗ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗ	15
8) Η ΔΙΣ ΑΓΓΕΛ. ΛΕΟΥΣΗ	2

Έν όλω 34

ΑΓΓΕΛΙΕΣ

Τιμολόγιο: Η κάθε λέξη με μικρά στοιχεία δραχμές 15, με κεφαλαία δρχ. 30. Ο χωριστός στίχος δρχ. 50. Όλες οι αγγελίες αν δεν πληρωθούνε δεν δημοσιεύονται.

41) ΤΟ ΤΡΕΛΛΟΚΟΡΙΤΣΟ χάθηκε. Ζητούνται πληροφορίες.

ΤΟΞΟΤΗΣ

42) ΔΙΚΗΓΟΡΕ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ για το σύλλογό σου δε μας γράφεις τίποτα, μήπως πρόκειται για φάρσα;

ΤΟΜ ΔΙΣΚΟΝ

43) ΞΕΚΙΝΗΜΑΤΟΠΟΥΛΙ, τους μάρτυρές σου.

ΤΟΞΟΤΗΣ

44) ΣΑΤΑΝΙΚΟ ΔΙΑΒΟΛΑΚΙ σε παρακαλώ νάλθης με τον Τοξότη σπίτι μου να γνωριστούμε. Ο Τοξότης θα σε οδηγήσει.

ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΙΠΠΟΤΗΣ

45) ΑΘΩΝ ΦΕΡΑΝ. Πάρτε τον Τοξότη και έλάτε να πιούμε μια μύρα στο Καρούσου. Να φροντίσης να έρχη και το ξέσο του. Θα μάς χρησιμεύσει πάρα πολύ.

ΤΟΜ ΔΙΣΚΟΝ

46) Εισερχόμενος στη συνεργασία τού Ξεκινήματος της Νειότης χαιρετώ όλους και πρό πάντων όλες. Άλληλογραφώ με όλους και πρό πάντων με το «Τρελλοκόριτσο» και τον «Τοξότη»

ΑΘΑΝΑΤΟΣ ΓΟΗΣ

47) Μπαίνοντας στη κίνησι τού λαμπρού Ξεκινήματος, ξεκινάω κι' εγώ για νέες δόξες. Και πρώτα—πρώτα προχαλώ τον Τοξότη σε ξιφομαχία στο πάροχο στίς 17 Ιουνίου τ' απόγεμα στίς 6 ακριβώς («Αναγώριση τού ξίφος στο δεξί χέρι!» Τρελλοκόριτσο: έτοιμάσου να σ' αποκαλύψω. Γιούλη Πέρα, Σατανικό Διαβολάκι, Ξεκινηματοπούλι γυρίσατε απ' τη μεγάλη έκδρομή;

ΜΑΥΡΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

48) ΣΑΤΑΝΙΚΟ ΔΙΑΒΟΛΑΚΙ σ' ευχαριστώ για το πρωταπριλιάτικο «πάτημα». Πάντως αν θέλετε περνάτε με την προέα σας απ' το Περοκέ, ζητήσατέ με με τ' όνομα «Άρταξέρξης» Φρόντισε όμως να μη λείπη ο Τοξότης.

ΤΟΜ ΔΙΣΚΟΝ

49) ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΛΕΟΝΤΕΙΟΥ.

ΤΙΤΑΝ—ΕΛΠΙΣ. Ο «Γιτάν» τού «Ο. Θ. Δ.» Λεοντείου κατόπιν ενός σκληρού άλλ' υπερόχου αγώνος μάσκει, υπερίσχυσε της όσαύτως ισχυράς αντιπάλου του «Έλπις», διά 33—26 κατόπιν πολλών διακυμάνσεων τριών παρατάσεων. Ο αγών διεξήχθη την 15—5—43 υπό την εποπτεία τού Άγαπ. Frére Aucindynus εν τῷ γηπέδῳ τού Λυκείου, ή δε σύνθεσις της νικητριάς της ομάδος ήτο ή κάτωθι: Μπουσκός Άγγελος, Νυάδης Κ., Νυάδης Δ., Σάββας Γ., Κωνσταντινίδης Μ., Άναστασόπουλος Ι., Σάββας Δ., Δρακούλης Ρ. και Αύγιος Στυλιανός.

Άγαπητά μου Έλληνόπουλα ες,

Η εξαιρετική μπόλικη και τιμητική ύλη τού σημερινού φύλλου δεν μ' άφησε χώρο ούτε την έρευνα να βάλλω ούτε να έπεκταθώ στις άπαντήσεις σας. Γ' αυτό οί φίλοι μου να μήσνοχωρηθούν που τους άπαντάω με λίγα λόγια.

Ν. ΝΙΚΗΤΑΝ (έξαιρετικό σας ποίημα για την Άττική έλλείπει χώρο να δημοσιευθί στο επόμενο) ΣΤ. ΔΟΥΚΑΝ (Τιμητική συνεργασία σας μάς κατευχαρίστησε. Θα δημοσιευθούνε σιγά—σιγά με τη σειρά τους. Φύλλο θα σας στέλνω ταχυδρομικώς). Δ. ΓΟΥΛΑΝ-ΔΡΗΝ (Γι' αντιπροσωπεία σου γράφω ιδιαίτερος. Ποίημα για την άνοιξη έλήφθη άρχά. Το Σούρουπο στο χωριό θα δημοσιευθί εν καιρώ). Σ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΠΟΥΛΟΝ. (Το πεζό σου Έκείνο τού βράδυ τού έλαβα και θα σου άπαντήσω στο έχόμενο) ΓΡΗΓ. ΒΕΡΑΗΝ (έλαβα δύο γράμματά σου κι' ευχαριστώ θερμά για τους συνδρομητές. Άπ' τη συνεργασία σου δημοσιεύω τού «Σούρουπο».

ΤΟΞΟΤΗ (Ευχαριστώ για τού νέο συνδρομητή, τόν έγραφα για ένα χρόνο από 1ης Ιουνίου και έλαβα υπ' όμιν όσα μου γράφεις) Γ. ΓΚΙΩΝΗ (Σ' ευχαριστώ θερμά και περιμένο να ιδώ έμπρακτα την άγάπη σου).

Στους φίλους συνδρομητές που γιόρταζαν τών Άγίων Κωνσταντίνου και Έλένης δηλαδή στίς Δες ΔΕΛΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ, ΕΛΕΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ, ΕΛΕΝΗ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΕΛΕΝΗ ΛΥΚΟΥΔΗ, και τούς κ. κ. ΚΑΖΑΝΤΖΗΝ έκτακτον συνεργάτη μου) Κ. ΑΛΕΞΙΟΥ, Κ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟ, Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ, Κ. ΝΥΑΔΗΝ, Κ. ΓΕΝΗΛΟΥΝΙΑΝ, Κ. ΓΡΑΦΙΟΝ, Κ. ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΝ, Κ. ΕΞΑΓΟΡΑΡΗΝ, Κ. ΛΑΔΑΝ, Κ. ΚΟΚΚΙΝΙΑΝ, Κ. ΚΥΡΙΑΖΗΝ, Κ. ΑΝΑΝΙΑΔΗΝ, Κ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΝ, Κ. ΤΖΟΥΦΗΝ, Κ. ΣΙΦΝΑΙΟΝ, Κ. ΦΑΦΟΥΤΗΝ, Κ. ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΝ και ΚΩΣΤΑΚΗΝ Β. ΝΙΚΟΛΑΟΥ εύχομαι χρόνια πολλά κι' ευτυχισμένα.

50) ΓΙΟΥΚΝΙΑΔΑ: Σάρσεε ή φωτογραφία; Πιστεύω ότι ένθουσιάστηκες. Χαιρέτα μου τού Γιώργου. Σου δίνω ένα πεντοχίλιαρο... αν μ' αποκαλύψης!

ΣΕΡΛΟΚ ΧΟΑΜΣ ΠΟΥΦ

51) Χρόνια πολλά ΚΩΤΣΟ ΝΥΑΔΗ για τή γιορτούλα σου.